

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
PREȘEDINȚIE
Intrare Nr. 1/3414/MC
20 21 Luna M Ziua 23

25-11-2021

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România
Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosarul nr.3540A/2021

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
NR. 9343 / 23 NOV 2021

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
SECRETAR GENERAL

Nr. 2/357JCP 25.11.2021

Domnului

Sorin-Mihai GRINDEANU

Președintele Interimar al Camerei Deputaților

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de parlamentari aparținând Grupului parlamentar al Alianței pentru Unirea Românilor, Grupului parlamentar al Partidului Social Democrat, Grupului Parlamentar al Partidului Național Liberal, deputați neafiliați și un deputat aparținând Grupului Minorităților Naționale, referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal.

PLx
250/2021

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 8 decembrie 2021 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 16 decembrie 2021.

Vă asigurăm, domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

ROMÂNIA
PREȘEDINȚIE

PROF.UNIV.DR. VALER DORNEANU

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr. 3540A/2021

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ

NR. 9340 / 23 NOV 2021

Parlamentul României
Camera Deputaților
CABINET SECRETAR GENERAL

București,
Nr. 2/11309/23.11.2021

Domnului

VALER DORNEANU

Președintele Curții Constituționale

Stimate domnule Președinte,

Vă trimitem, alăturat, sesizarea formulată de deputați aparținând Grupului parlamentar al Alianței pentru Unirea Românilor, Grupului parlamentar al Partidului Social Democrat, Grupului parlamentar al Partidului Național Liberal, deputați neafiliați și un deputat aparținând Grupului Minorităților Naționale, referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal.

Cu deosebită considerație,

SECRETAR GENERAL

George Ionuț DUMITRIȘA

Domnului Prof. Univ. Dr. Valer Dorneanu

Președintele Curții Constituționale

În conformitate cu prevederile art. 146 lit. a) din Constituția României, republicată, precum și ale art. 11 alin. (1) pct. A lit. a), art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, subsemnații, deputații regăsiți în tabelul anexat,

formulăm prezenta

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE

a Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal

și

a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal

Având în vedere următoarele

CONSIDERENTE

I. Situația de fapt

La data de 16 februarie 2016, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 51/2016, a admis excepția de neconstituționalitate ridicată de Nalini Ziya, Nalini Noori și Hosseini Seyed Mehdi în Dosarul nr. 52586/3/2011* al Tribunalului București - Secția I penală și constată că sintagma „*ori de alte organe specializate ale statului*” din cuprinsul dispozițiilor art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală este neconstituțională.

Ulterior pronunțării deciziei menționate, la data de 11 martie 2016, Guvernul României a adoptat Ordonanței de urgență nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal prin intermediul căreia a adus modificări și completări următoarelor acte normative:

- Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală;
- Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară;
- Legea nr. 508/2004 privind înființarea, organizarea și funcționarea în cadrul Ministerului Public a Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism;
- Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, publicată în Monitorul Oficial al României.

Atât Decizia nr. 51/2016, cât și Ordonanței de urgență nr. 6/2016 au fost publicate în Monitorul Oficial nr. 190 din 14 martie 2016, iar, în aceeași zi, proiectul de lege pentru aprobarea ordonanței a fost înregistrat la Senat sub nr. B122/2016.

În ședința din 09 mai 2016, Senatul a adoptat *Proiectul de lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executarea a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal*, în condițiile art. 115 alin. (5) teza a III-a din Constituție.

Proiectul de lege a fost înaintat la Camera Deputaților, unde a fost înregistrat la Biroul Permanent sub nr. 352/10.05.2016, iar ulterior a devenit PL-x nr. 250/2016.

Camera Deputaților a adoptat acest proiect de lege în ședința din data de 16.11.2021.

II. Critici de neconstituționalitate

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, ordonanțele Guvernului aprobate de Parlament prin lege, în conformitate cu prevederile art. 115 alin. (7) din Constituție, încetează să mai fie acte normative de sine stătătoare și devin, ca efect al aprobării de către autoritatea legiuitoare, acte normative cu caracter de lege, chiar dacă, din rațiuni de tehnică legislativă, alături de datele legii de aprobare, conservă și elementele de identificare atribuite la adoptarea lor de către Guvern.

În aceste situații, Curtea este competentă să analizeze, în cadrul controlului de constituționalitate *a priori* ce privește legea de aprobare, însăși îndeplinirea de către ordonanța de urgență aprobată a condițiilor prevăzute de art. 115 alin. (4) și (6) din Constituție.

În cadrul controlului de constituționalitate *a priori* exercitat asupra legilor de aprobare a ordonanțelor, pot fi contestate și, implicit, Curtea poate efectua controlul atât asupra aspectelor de constituționalitate extrinsecă, cât și a celor de constituționalitate intrinsecă privind ordonanța astfel aprobată, așadar și în ceea ce privește îndeplinirea condițiilor impuse de legiuitorul constituant în art. 115 – Delegarea legislativă, în privința adoptării ordonanțelor de urgență ale Guvernului.

Având în vedere argumentele prezentate, apreciem că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal, precum și Legea de aprobare a acesteia, sunt neconstituționale atât

pentru motive de neconstituționalitate **extrinsecă**, prin raportare la următoarele prevederi din Constituție:

- art. 115 alin. (4);
- art. 115 alin. (6);
- art. 1 alin. (3) și (5), coroborate cu art. 141 și art. 16 alin. (1);
- art. 1 alin. (3) și (5), raportate la art. 133 alin. (1) și art. 134 alin. (4), din perspectiva emiterii ordonanței de urgență în lipsa avizului Consiliului Superior al Magistraturii;
- art. 1 alin. (5), raportat la dispozițiile Legii nr. 24/2000;

și **intrinsecă**, prin raportare la următoarele prevederi constituționale:

- art. 1 alin. (3) și (5);
- art. 1 alin. (3), în ceea ce privește sintagma *„România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul (...) idealurilor Revoluției din decembrie 1989 (...)”*;
- art. 126, coroborat cu art. 1 alin. (4) privind separarea puterilor în stat;
- art. 26 și 28 privind viața privată și secretul corespondentei.

II. 1. Motivele de neconstituționalitate extrinsecă

II. 1.1. Încălcarea dispozițiilor art. 115 alin. (4)

Având în vedere dispozițiile art. 115 alin. (4) din Constituție, precum și jurisprudența Curții Constituționale, Guvernul poate adopta ordonanțe de urgență în următoarele condiții, **întrunit** în mod cumulativ: existența unei situații extraordinare, reglementarea acesteia să nu poată fi amânată și urgența să fie motivată în cuprinsul ordonanței.

Or, niciuna dintre aceste condiții nu este îndeplinită. Indicarea existenței unei situații extraordinare lipsește cu desăvârșire din preambulul ordonanței de urgență. De asemenea, lipsește orice referire temeinică privind necesitatea reglementării ori a unor consecințe negative în cazul amânării adoptării actului normativ. Totodată, motivarea urgenței care determină adoptarea ordonanței de urgență chiar în cuprinsul acesteia este o cerință constituțională esențială pentru existența statului de drept, pentru stabilitatea și predictibilitatea cadrului legislativ și pentru respectarea excepției de la statutul constituțional al Parlamentului ca unică autoritate legiuitoare a țării prin procedura delegării legislative.

În ceea ce privește Ordonanța de urgență nr. 6/2016, în preambulul acesteia se precizează următoarele:

„Având în vedere faptul că la data de 16 februarie 2016, prin Decizia nr. 51/2016, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, constatând faptul că textul criticat contravine prevederilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3), conform cărora România este stat de drept, în care drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor sunt garantate, și că sintagma "ori de alte organe specializate ale statului" supusă controlului nu respectă condițiile de calitate inerente unei norme legale, sub aspectul clarității, preciziei și previzibilității,

luând în considerare faptul că metoda specială a supravegherii tehnice, în sine, nu este afectată de criticile de neconstituționalitate reținute de Curte, dar fără punerea în acord a legislației cu normele constituționale considerate a fi încălcate nu ar fi posibilă recurgerea la probe de acest fel în cadrul urmăririi penale pe o durată care nu poate fi estimată, astfel încât, în activitatea de realizare a interesului social general pe care sunt chemate să îl apere organele judiciare, se creează premisa unei lacune operaționale,

ținând cont de împrejurarea că activitatea unităților de parchet ar fi în mod serios afectată în absența sprijinului tehnic și a resurselor umane specializate pentru managementul unei infrastructuri de comunicații, atât din punctul de vedere al operativității efectuării actelor de urmărire penală, cât și sub aspectul administrării unui probatoriu complet pe baza tuturor metodelor de investigare prevăzute de Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare,

în considerarea faptului că aceste elemente vizează interesul general public și constituie o situație extraordinară, a cărei reglementare nu poate fi amânată,

în temeiul art. 115 alin. (4) din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta ordonanță de urgență. ”

În conformitate cu prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție, „Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor. ”

Cu toate că la data adoptării Ordonanței de urgență nr. 6/2016, Decizia nr. 51/2016 nu era publicată în Monitorul Oficial, aceasta fiind publicată ulterior, în preambulul ordonanței decizia Curții Constituționale este, totuși, invocată, aprecierea Guvernului fiind aceea că „metoda specială a supravegherii tehnice, în sine, nu este afectată de criticile de neconstituționalitate” reținute de Curtea Constituțională în Decizia nr. 51/2016.

Or, ceea ce este invocat de Guvern în preambulul ordonanței, în legătură cu existența unei situații extraordinare a cărei reglementare nu poate fi amânată, dar și prin raportare la urgența care ar justifica adoptarea acesteia, este faptul că „nu ar fi posibilă recurgerea la probe în cadrul urmăririi penale” și că, astfel, ar fi afectată activitatea unităților de parchet în absența sprijinului tehnic și a resurselor umane specializate pentru managementul unei infrastructuri de comunicații, atât din punct de vedere al operativității efectuării actelor de urmărire penală, cât și sub aspectul administrării unui probatoriu complet pe baza tuturor metodelor de investigare.

Dar, simpla împrejurare că sintagma „*ori de alte organe specializate ale statului*” din conținutul prevederilor art.142 alin. (1) din Codul de procedură penală a fost declarată neconstituțională **nu poate constitui o situație extraordinară**, a cărei reglementare să nu poată fi amânată.

Reglementarea prin ordonanță de urgență, în situația de față, nu corespunde exigențelor art. 115 alin. (4) din Constituție, din moment ce pentru continuarea activității unor structuri din cadrul Ministerului Public **exista un cadru adecvat** astfel încât activitatea, atribuțiile și obligațiile acestora să poată continua.

Chiar și în ipoteza în care Guvernul aprecia că nu exista un cadru adecvat prevăzut de legislație în vigoare, putea să redacteze un proiect de lege și să îl depună la Parlament pentru a fi dezbătut și adoptat **în procedură de urgență**, ceea ce ar fi condus la respectarea rolului Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării.

Trecând peste aceste aspecte, art. II pct. 1 și art IV din ordonanța de urgență reglementează în aceeași manieră și oferă aceleași soluții legislative de **principiu neconstituționale** precum cele care au fost cuprinse în sintagma „*alte organe specializate ale statului*” din cuprinsul art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, care a fost declarată neconstituțională prin Decizia nr. 51/2016.

De aceea, este vădită nerespectarea prevederilor constituționale de la art. 115 alin. (4) din Constituție, având în vedere că, ținând cont de conținutul ordonanței și numărul de acte normative pe care le modifică, motivarea ordonanței de urgență este întrutotul deficitară, care atrage neconstituționalitatea ordonanței în integralitatea acesteia.

II. 1.2. Încălcarea dispozițiilor art. 115 alin. (6)

Față de prevederile art. 115 alin. (6) din Constituție, în vederea limitării domeniilor care pot face obiectul legiferării prin ordonanțe de urgențe, acestea din urmă nu pot afecta regimul instituțiilor fundamentale ale statului, drepturile, libertățile și îndatoririle prevăzute de Constituție.

Luând în considerare domeniul vizat de Ordonanța de urgență nr. 6/2016, rezultă fără putință de tăgadă că a fost adoptată cu încălcarea dispoziții menționate.

În acest sens, domeniul reglementării care face obiectul acestei ordonanțe de urgență, respectiv acela de a reglementa unele măsuri pentru punerea în executare a **mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal**, coroborat cu argumentele Curții statuate la pct. 48 din Decizia nr. 51/2016, potrivit cărora **măsurile de supraveghere tehnică afectează viața intimă, familială și privată și secretul corespondenței**, se poate observa că Ordonanța de urgență nr. 6/2016 afectează drepturi fundamentale, contrar prevederilor constituționale de la art. 115 alin. (6).

Totodată, având în vedere că prin această ordonanță de urgență au fost modificate și alte acte normative, respectiv Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, Legea nr. 508/2004 privind înființarea, organizarea și funcționarea în cadrul Ministerului Public a Direcției de

Investigare a Infracriunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, dar și Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, prin reglementarea unor noi atribuții și obligații în sarcina unor instituții vizate de aceste modificări, este evidentă afectarea regimului instituțiilor fundamentale ale statului, mai exact: Înalta Curte de Casație și Justiție, Ministerul Public și Consiliul Suprem de Apărare a Țării, contrar prevederilor constituționale menționate.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a stabilit că „*sunt instituții fundamentale ale statului acelea reglementate expres de Constituție, în mod detaliat ori măcar sub aspectul existenței lor, în mod explicit sau doar generic (instituțiile cuprinse în titlul III din Constituție, precum și autoritățile publice prevăzute în alte titluri ale Legii fundamentale*” (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.1.257 din 7 octombrie 2009). Așadar, instituțiile fundamentale ale statului au „statut constituțional” (Decizia nr. 104 din 20 ianuarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.73 din 6 februarie 2009).

Astfel, Curtea, anterior, a considerat că sunt instituții fundamentale ale statului, spre exemplu, **Înalta Curte de Casație și Justiție** (Decizia nr.104 din 20 ianuarie 2009), **Consiliul Suprem de Apărare a Țării** (Decizia nr.1.008 din 7 iulie 2009), **ministerele și celelalte organe ale administrației publice** (Decizia nr.1.257 din 7 octombrie 2009), **Ministerul Public** (Decizia nr.297 din 23 martie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.328 din 18 mai 2010).

În privința înțelesului sintagmei „*afectare a regimului instituțiilor fundamentale ale statului*”, Curtea, prin Decizia nr. 1.257 din 7 octombrie 2009 sau Decizia nr.230 din 9 mai 2013, a statuat că aceasta vizează „*toate componentele care definesc regimul juridic al acestora — structura organizatorică, funcționarea, competențele, resursele materiale și financiare, numărul și statutul personalului, salarizarea, categoria de acte juridice pe care le adoptă etc.*”. De asemenea, toate aceste componente se subsumează organizării și funcționării instituțiilor fundamentale ale statului (Decizia nr.1.105 din 21 septembrie 2010).

În ceea ce privește Art. I , Art. II pct 2 și 3, III, V din ordonanță, acestea afectează regimul Ministerului Public și al ministerelor în cadrul cărora sunt angajați ai organelor de cercetare penală specială, lucrătorii specializați din cadrul poliției, ofițerii și agenții de poliție judiciară, specialiștii în diverse domenii etc., intervenția și afectarea acestor instituții fiind evidentă.

Art. II pct. 1 afectează regimul Înaltei Curți de Casație și Justiție, întrucât stabilește în competența acesteia noi competențe de verificare a modului de punere în aplicare, în cadrul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor, a supravegheților tehnice realizate de organele de urmărire penală, fiind afectate, astfel, inclusiv resursele materiale și financiare ale acesteia și încărcând totodată volumul de activitate al judecătorilor de la instanța supremă.

Art. II. Pct. 1 și art. IV afectează regimul Consiliului Suprem de Apărare al Țării, având în vedere considerentele care urmează a fi detaliate.

Potrivit art. 1 din Legea nr. 14/1992, „*Serviciul Român de Informații este serviciul organizat de stat specializat în domeniul informațiilor privitoare la siguranța națională a României,*

parte componentă a sistemului național de apărare, activitatea sa fiind organizată și coordonată de Consiliul suprem de Apărare a Țării.

Activitatea Serviciului Român de Informații este controlată de Parlament. Anual sau când Parlamentul hotărăște, directorul Serviciului Român de Informații prezintă acestuia rapoarte referitoare la îndeplinirea atribuțiilor ce revin Serviciului Român de Informații, potrivit legii.

În vederea exercitării controlului concret și permanent, se constituie o comisie comună a celor două Camere.

Organizarea, funcționarea și modalitățile de exercitare a controlului se stabilesc prin hotărâre adoptată de Parlament."

Față de faptul că prin Ordonanța de urgență nr. 6/2016 s-a prevăzut existența în cadrul Serviciului Român de Informații a Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor și acesteia i-au fost stabilite atribuții pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, urmând ca activitatea acestuia să fie verificată de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau de un judecător desemnat de acesta, rezultă fără putință de tăgadă că regimul Consiliului Suprem de Apărare al Țării a fost afectat.

II. 1.3. Încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (3) și (5), raportate la prevederile art. 141 și art. 16 alin. (1)

În legătură cu acest motiv de neconstituționalitate extrinsecă, potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale¹, art. 141 din Constituție se rezumă doar la consacrarea rolului Consiliului Economic și Social de organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului, iar pentru detalii privind domeniile de specialitate în care acesta este consultat, textul face trimitere la legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.

Norma constituțională, exprimând sintetic rolul pur consultativ pentru Parlament și Guvern al Consiliului Economic și Social, nu face niciun fel de referire expresă la obligația inițiatorilor proiectelor de acte normative de a solicita avizul consultativ al Consiliului Economic și Social și nici cu privire la mecanismele de consultare a acestui organ consultativ, acestea fiind tratate în legea de organizare și funcționare a acestuia, la care Legea fundamentală face trimitere.

¹*Decizia nr. 722 din 7 octombrie 2020, parag. 67-85; Decizia nr. 140 din 13 martie 2019, parag. 78-83; Decizia nr. 141 din 13 martie 2019, parag. 90-91; Decizia nr. 393 din 5 iunie 2019, parag. 84-88; Decizia nr. 239 din 3 iunie 2020, parag. 73; Decizia nr. 139 din 13 martie 2019, parag. 82-89; Decizia nr. 681 din 6 noiembrie 2018, parag. 243-252; Decizia nr. 29 din 29 ianuarie 2020, parag. 48-54.*

Curtea a reținut, însă, că nesolicitarea avizului consultativ al Consiliului Economic și Social, în cazurile în care solicitarea avizului este obligatorie, nu poate avea drept consecință neconstituționalitatea actului normativ respectiv, însă doar în situația în care ne raportăm în mod exclusiv la art. 141 din Constituție.

Însă, prin raportare la dispozițiile art. 1 alin. (3) și alin. (5), coroborate cu cele ale art. 141, Curtea Constituțională a statuat că este obligatorie solicitarea avizului Consiliului Economic și Social în cazul în care proiectul de lege vizează vreunul din domeniile de specialitate prevăzute de art. 2 alin. (2) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, care nu a fost solicitat în situația de față.

Potrivit avizului Consiliului Legislativ nr. 211/14.03.2016, „*Proiectul de ordonanță de urgență are ca obiect reglementarea unor măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal, prin intervenții legislative asupra actelor normative incidente în această materie, ca urmare a admiterii de către Curtea Constituțională, la data de 16 februarie 2016, prin Decizia nr.51/2016, a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.142 alin. (1) din Codul de procedură penală, în ceea ce privește sintagma „ori de alte organe specializate ale statului”*”

Or, potrivit pct. 48 din Decizia nr. 51/2016, măsurile de supraveghere tehnică limitează (afectează) dreptul la viața intimă, familială și privată și secretul corespondenței.

Se poate constata, astfel, că Ordonanța de urgență nr. 6/2016 conține norme care reglementează domenii de specialitate ale Consiliului Economic și Social, respectiv drepturile și libertățile cetățenești.

Potrivit dispozițiilor art. 141 din Constituție și art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013, acestea prevăd obligația inițiatorilor de proiecte sau propuneri legislative de a solicita avizul Consiliului Economic și Social în cazul în care reglementările preconizate vizează domeniile de specialitate ale Consiliului.

În acest sens, se observă că actul normativ criticat vizează unul dintre aceste domenii, respectiv drepturile și libertățile cetățenești, prevăzute de art. 2 alin (2) lit. g) din Legea nr. 248/2013. Prin urmare, era obligatoriu să fi fost solicitat avizul Consiliului Economic și Social, în sensul consultării acestuia, ca organ de specialitate consultativ al Parlamentului și al Guvernului, neavând relevanță dacă legiuitorul, în opera sa de legiferare, ar fi ținut sau nu seama de conținutul acestuia.

Totodată, art. 9 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 prevede că „*în cazurile prevăzute de lege, în faza de elaborare a proiectelor de acte normative inițiatorul trebuie să solicite avizul autorităților interesate în aplicarea acestora, în funcție de obiectul reglementării*”.

Or, în ceea ce privește Ordonanța de urgență nr. 6/2016, un asemenea aviz nu a fost solicitat nici că către inițiator.

Acest aspect reiese chiar din Expunerea de motive a proiectului de lege, respectiv din lipsa vreunei mențiuni în Expunerea de motive la Secțiunea a 6-a, pct.5 lit. c) Informații privind avizarea de către Consiliul Economic și Social.

În lipsa solicitării avizului cu prilejul elaborării și adoptării ordonanței atacate, reiese că au fost nesocotite prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție. Ignorarea principiului constituțional al obligativității respectării legii în cursul procedurilor parlamentare de legiferare ar plasa Guvernul pe o poziție privilegiată, interzisă de principiul constituțional al egalității, consacrat de art. 16 alin. (2) din Legea fundamentală, potrivit căruia „Nimeni nu este mai presus de lege.”

Curtea a subliniat, în jurisprudența sa, că principiul legalității, prevăzut de dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, interpretat în coroborare cu celelalte principii subsumate statului de drept, reglementate de art. 1 alin. (3) din Constituție, impune ca atât exigențele de ordin procedural, inclusiv obținerea avizelor, cât și cele de ordin substanțial să fie respectate în cadrul legiferării.

Având în vedere dispozițiile constituționale și legale citate, **absența solicitării avizului** Consiliului Economic și Social, în lipsa oricărei derogării de la obligativitatea solicitării acestui aviz în situații de excepție sau urgență, este de natură să susțină neconstituționalitatea extrinsecă a legii, în raport cu prevederile art. 1 alin. (3) și (5), coroborate cu cele ale art. 141 din Constituție.

II. 1.4. Încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (3) și (5) și ale art. 133 alin. (1) și art. 134 alin. (4). Lipsa avizului Consiliului Superior al Magistraturii

Din punct de vedere al momentului emiterii, Ordonanța de urgență nr. 6/2016 a fost adoptată în noaptea de vineri, 11 martie 2016, și a fost publicată în Monitorul Oficial din data de 14 martie 2016.

Anterior adoptării, cererea de avizare, cu completările finale, precum și propunerile legislative făcute de Ministerul Justiției au fost trimise la Consiliul Superior al Magistraturii în data de 9 martie 2016.

În data de 10 martie 2016 Comisia 1 din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a dat aviz favorabil, care a fost înaintat spre aprobare Plenului Consiliului și, spre luare la cunoștință, Ministerului Justiției.

În data de 11 martie 2016, **anterior emiterii avizului**, Guvernul a procedat la adoptarea ordonanței de urgență, care a primit numărul 6/2016.

Abia ulterior, în data de 24 martie 2016, după ce ordonanța de urgență a fost adoptată de Guvern și publicată în Monitorul Oficial, la cererea Comisiei juridice din Senat, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin Hotărârea nr. 326 a avizat favorabil propunerile de modificări legislative cerute de această Comisie a Senatului.

Subliniem ca atribuția de avizare a actelor normative de către instituțiile publice interesate nu este una pur formală și nici nu trebuie înțeleasă în sensul că simpla solicitare a avizului (cu adoptarea îndată după solicitare a actului normativ) este suficientă pentru a fi îndeplinită cerința constituțională. **Lipsa sancționării unui astfel de comportament înseamnă**

acceptarea caracterului derizoriu al procedurii de avizare a actelor normative, respectiv a posibilității ca, în realitate, să se promoveze acte normative (sub eventualul pretext al urgenței) fără niciunul dintre avizele prevăzute de lege.

În plus, prin ignorarea prevederilor art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție, au fost încălcate și prevederile art. 133 alin. (1) și ale art. 134 alin.(4) din Constituție, în sensul că neavizarea legii criticate echivalează cu o încălcare a rolului constituțional al Consiliului Superior al Magistraturii de garant al independenței justiției.

II. 1.5. Încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (5), prin raportare la dispozițiile Legii nr. 24/2000

Ordonanța de urgență nr. 6/2016 a fost inițiată, elaborată și adoptată cu încălcarea dispozițiilor Legii nr. 24/2000, fiind astfel încălcat principiul legalității reglementat de art. 1 alin. (5) din Constituție.

Astfel, învedereăm instanței de contencios constituțional faptul că

- au fost încălcate dispozițiile art. 6 alin. (1) și art. 7 alin. (1) – (4) din Legea nr. 24/2000, deoarece ordonanța de urgență nu instituie reguli necesare, suficiente și posibile care să conducă la o mai mare stabilitate și eficiență legislativă, soluțiile pe care le cuprinde nu au fost temeinic fundamentate și nu s-a efectuat o evaluare preliminară a impactului, mai ales asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului,
- conține dispoziții care încalcă dispozițiile art. 8 din Legea nr. 24/2000, aspecte care sunt menționate și în observațiile Avizului Consiliului legislativ nr. 211/14.03.2016. Cu toate acestea, nu au fost avute în vedere la definitivarea proiectului de ordonanță de urgență observațiile și propunerile Consiliului Legislativ și nici nu a fost motivată neacceptarea acestora în cuprinsul actului de prezentare a proiectului sau într-o notă însoțitoare, fiind încălcate astfel dispozițiile art. 10 alin. (4) din Legea nr. 24/2000,
- nu a fost examinată în activitatea de documentare pentru fundamentarea proiectului de Ordonanței de urgență practica Curții Constituționale în domeniu, proiectul încălcând numeroase decizii ale Curții, fiind încălcate astfel dispozițiile art. 21 din Legea nr. 24/2000,
- Expunerea de motive și nota de fundamentare nu conțin evaluarea impactului Ordonanței de urgență nr. 6/2016 menționate la secțiunile art. 31 alin. (1) din Legea nr. 24/2000. Totodată, nu au fost prezentate distinct în acestea: elementele obiective ale situației extraordinare care impune reglementarea imediată, nefiind suficientă utilizarea procedurii parlamentare de urgență, precum și eventualele consecințe care s-ar produce în lipsa luării măsurilor legislative propuse (art. 31 alin 1 lit a); impactul asupra bugetului general consolidat în condițiile în care la Secțiunea a 4-a, pct 7 din Expunerea de motive se menționează în mod expres că art. 66 din Legea nr. 304/2004 va genera cheltuieli bugetare (art. 31 alin 1 pct. c),

- nu a fost întocmit un studiu de impact prevăzut de art 33 din Legea nr. 24/2004, fiind încălcate dispozițiile art. 30 alin. (1) și (2) din Legea nr. 24/2000.

În concluzie, pentru motivele prezentate anterior solicit Curții Constituționale să constate că Ordonanței de urgență nr. 6/2016, în integralitatea sa, este neconstituțională pentru motivele de neconstituționalitate extrinsecă invocate.

II.2. Motive de neconstituționalitate intrinsecă a Ordonanței de urgență nr. 6/2016

În raport cu conținutul prevederilor Ordonanței de urgență nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal, considerăm că se impune constatarea de către Curtea Constituțională a încălcării dispozițiilor art. 1 alin. (3), (4) și (5), art. 21 alin (3), art. 23 alin. (1), art. 26, art. 61 alin. (1), art. 65 alin. 2 lit. h, art. 115 alin. (6), art. 124, art. 131, art. 132 alin. (1), art. 147 alin. (4) din Constituția României.

Amintim că prin Decizia Curții Constituționale nr. 51/2016 din 16 februarie 2016 s-a constatat că sintagma „*ori de către alte organe specializate ale statului*” din cuprinsul dispozițiilor art. 142 alin. 1 din Codul de procedură penală este neconstituțională, deoarece încalcă art. 1 alin. (3) din Constituție referitoare la statul de drept în componenta sa privind garantarea drepturilor cetățenești și art. 1 alin. (5) din Constituție, sintagma nu respectă condițiile de claritate inerente unei norme legale, sub aspectul clarității, preciziei și previzibilității.

În preambulul Ordonanței de urgență se arată că metoda specială a supravegherii tehnice, în sine, nu este afectată de decizia Curții Constituționale și este necesară alinierea legislației cu normele constituționale încălcate, întrucât fără această aliniere nu ar fi posibilă recurgerea la probe de acest fel în cadrul urmăririi penale pe o durată care nu poate fi estimată, astfel încât în realizarea activității de realizare a interesului social general apărat de organele judiciare, se creează premisa unei lacune operaționale.

Se invocă serioasa afectare a activității unităților de parchet, în absența sprijinului tehnic și a resurselor umane specializate pentru managementul unei structuri de comunicații, atât din punct de vedere al operativității efectuării actelor de urmărire penală, cât și sub aspectul administrării unui probatoriu complet, pe baza tuturor metodelor de investigație prevăzute de Codul de procedură penală.

II.2.1. Articolul I din Ordonanța de urgență nr. 6/2016 modifică și completează Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și încalcă dispozițiile art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție

Astfel, învedereăm că prin art. I pct. 1 este modificat art. 57 din Codul de procedură penală, în sensul că:

(i) organele de cercetare penală specială efectuează acte de urmărire penală numai în condițiile art. 55 alin. (5) și (6) Cod procedură penală, corespunzător structurii din care fac parte;

(ii) organele de cercetare speciale pot efectua, în cazul infracțiunilor împotriva securității naționale, prevăzute în Titlul X din Codul penal și infracțiunilor de terorism, din dispoziția procurorului **punerea în aplicare a mandatelor de supraveghere tehnică.**

Prin art. I pct. 2 se modifică art. 142 din Codul de procedură penală, în sensul că procurorul pune în **executare supravegherea tehnică ori poate dispune ca aceasta să fie efectuată de organul de cercetare penală sau de lucrători specializați din cadrul poliției.**

Prin art. I pct. 3 se introduce un nou alineat după art. 142 alin. 1, respectiv art. 142 alin. 1 ind. 1, astfel încât procurorul, organele de cercetare penală sau **lucrătorii specializați din cadrul poliției** folosesc nemijlocit sistemele tehnice și proceduri adecvate, de natură să asigure integritatea și confidențialitatea datelor colectate.

Prin art. I pct. 4 se aduc modificări în sensul că furnizorii de rețele publice de telecomunicații (...) sunt obligați să colaboreze cu procurorul, organele de cercetare penală sau **lucrătorii specializați din cadrul poliției**, în limitele competenței acestora, pentru punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică.

Potrivit Codului de procedură penală, participantul la procesul penal este acel subiect procesual care îndeplinește acte în vederea realizării scopului procesului penal, în ansamblul său, după reguli specifice, în funcție de poziția procesuală pe care o are, de conținutul drepturilor și obligațiilor ori de sfera atribuțiilor pe care le exercită, în legătură cu procesul penal

Potrivit art. 29 din Codul de procedură penală, participanții în procesul penal sunt organele judiciare, avocatul, părțile, subiecții procesuali principali, precum și alți subiecți procesuali.

Organele judiciare sau organele specializate ale statului care realizează activitatea judiciară în procedura penală sunt cele de la art. 30 din Codul de procedură penală sunt subiecți procesuali oficiali care exercită atribuții în cadrul procedurilor penale, având funcții judiciare în scopul efectuării actelor și luării măsurilor prevăzute de lege și fac parte din desfășurarea procesului penal.

Actele de procedură penală sunt realizate de organe administrative cu atribuții judiciare, respectiv poliția judiciară și organele de cercetare penală specializate, organele judiciare propriu-zise (Ministerul public) și puterea judecătorească (judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară și instanțele judecătorești.

Funcția de urmărire aparține exclusiv procurorului, funcția de dispoziție asupra drepturilor și libertăților aparține exclusiv judecătorului de drepturi și libertăți, funcția de filtru de legalitate aparține exclusiv judecătorului de cameră preliminară și funcția de judecată aparține exclusiv instanțelor judecătorești.

Organele de urmărire penală sunt cele prevăzute la art. 55 alin. 1, urmărirea penală fiind realizată exclusiv de Ministerul Public, prin procurori și de organele de cercetare penală, urmărirea penală având caracter unitar, compus din două categorii de organe de urmărire penală.

Organele de cercetare penală nu se confundă cu organele de constatare de la art. 61 și 62 din Codul de procedură penală, care întocmesc doar acte de constatare și sesizează organele de urmărire penală și nici cu investigatorii sub acoperire, a căror utilizare în procesul penal este supusă autorizării, reprezentând un metodă specială de cercetare, care derogă de la dreptul comun în materia probelor.

Organul de cercetare penală își desfășoară activitatea sub supravegherea Ministerului Public, care dă dispoziții obligatorii organului de cercetare penală și nu participă sub nici o formă la judecarea cauzei penale.

Ministerul Public este organ de urmărire penală, dar nu este organ de cercetare penală.

Conform art. 55 alin 1 lit. b) și c) din Codul de procedură penală, organele de cercetare penală sunt organele de cercetare ale poliției judiciare și organele de cercetare penală speciale.

Organele de cercetare penală speciale, potrivit art. 55 alin. 5 din Codul de procedură penală, sunt alcătuite din ofițeri anume desemnați în condițiile legii, **care au primit avizul conform al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și sunt enumerate la art. 57 alin. 2 în funcție de specializarea structurii din care fac parte.**

Scopul legiuitorului pentru menținerea organelor de cercetare specială în Codul de procedură penală este de a crea o competență pentru cercetarea infracțiunilor comise de militari și pentru cercetarea infracțiunilor de corupție și de serviciu săvârșite de personalul navigant al marinei civile.

Atribuțiile organelor de cercetare speciale sunt restrânse la infracțiunile de competența instanțelor militare, întrucât nu există o poliție judiciară militară, specializată în cercetarea infracțiunilor săvârșite de militari, în actuala reglementare poliția militară neavând atribuții de organ de cercetare penală.

Urmărirea penală se desfășoară sub controlul procurorului, care are rol decizional suprem asupra administrării probelor. Supravegherea tehnică fiind un procedeu probatoriu, numai procurorul poate să decidă dacă se impune administrarea probelor care ar rezulta din aceasta, cu autorizarea judecătorului de drepturi și libertăți, care se pronunță la propunerea procurorului.

Astfel, pentru procedura de autorizare a măsurii supravegherii tehnice, procurorul trebuie să ia inițiativa de a sesiza judecătorul de drepturi și libertăți în vederea încuviințării procedurii probatoriu, drept rezervat exclusive procurorului, ce nu poate fi exercitat de organele de cercetare penală.

În ceea ce privește organele de cercetare penală, dacă consideră necesar acest procedeu probatoriu, pot formula prin referat o propunere în acest sens procurorului, care va urma procedura arătată mai sus.

În Decizia nr. 51/2016, Curtea Constituțională a reținut că *„expunerea de motive nu conține însă explicații referitoare la introducerea în actuala reglementare procesual penală, pe lângă procuror și organele de cercetare penală, a lucrătorilor specializați din cadrul poliției și a altor organe specializate ale statului și, cu atât mai puțin, o explicație referitoare la organele avute în vedere de legiuitor cu ocazia reglementării acestei din urmă sintagme”* și a constatat că este neconstituțională sintagma *„altor organe specializate ale statului”*.

Or, art. I pct. 2, 3 și 4 din Ordonanței de urgență nr. 6/2016 prevăd că punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică poate fi efectuată de *„lucrători specializați din cadrul poliției”* sintagmă care nu este definită și în legătură cu care sunt incidente, practic, aceleași critici de neconstituționalitate care au stat la baza pronunțării Deciziei nr. 51/2016.

Având în vedere faptul că punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică are un caracter intruziv, este obligatoriu ca măsurile de supraveghere tehnică să se realizeze într-un cadru normativ clar precis și previzibil atât pentru persoana supusă acestei măsuri, cât și pentru organele de urmărire penală și pentru instanțele de judecată.

În caz contrar, s-ar ajunge la posibilitatea încălcării într-un mod aleatoriu și, implicit, abuziv a unora dintre drepturile fundamentale esențiale într-un stat de drept: viața intimă, familială și privată și secretul corespondenței.

Este îndeobște admis că drepturile prevăzute la art. 26 și art. 28 din Constituție nu sunt absolute, însă limitarea lor trebuie să se facă cu respectarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, iar gradul de precizie a termenilor și noțiunilor folosite trebuie să fie unul ridicat, dată fiind natura drepturilor fundamentale limitate. Așadar, standardul constituțional de protecție a vieții intime, familiale și private și a secretului corespondenței impune ca limitarea acestora să se realizeze într-un cadru normativ care să stabilească expres, într-un mod clar, precis și previzibil care sunt organele abilitate să efectueze operațiunile care constituie ingerințe în sfera protejată a drepturilor.

Este justificată opțiunea legiuitorului ca mandatul de supraveghere tehnică să fie pus în executare de procuror și de organele de cercetare penală, care sunt organe judiciare, conform art. 30 din Codul de procedură penală, precum și de către lucrătorii specializați din cadrul poliției, în condițiile în care aceștia pot deține avizul de ofițeri de poliție judiciară, în condițiile art. 55 alin. (5) din Codul de procedură penală.

Această opțiune nu se justifică, însă, în privința includerii, în cuprinsul art.142 alin.(1) din Codul de procedură penală, a sintagmei *„lucrători specializați din cadrul poliției”*, neprecizată în cuprinsul Codului de procedură penală sau în cuprinsul altor legi speciale.

Se poate constata că se aplică *mutatis mutandis* cele statuate de Curtea Constituțională în Decizia nr. 51/2016 și în privința sintagmei *„lucrători specializați din cadrul poliției”*.

De asemenea, înțelegem să invocăm și observațiile Consiliului Legislativ de la pct. 4 din Avizul Consiliului Legislativ nr. 211/14.03.2016 referitoare la sintagma „lucrători specializați din cadrul poliției”, care nu au fost avute în vedere în procedura de elaborare și adoptare a Ordonanței de urgență nr. 6/2016, fără nicio precizare, fiind încălcate dispozițiile art. 10 alin. (4) din Legea nr. 24/2000.

Totodată, soluția legislativă cuprinsă în art. I din Ordonanței de urgență nr. 6/2016 este în contradicție cu cele statuate de Curtea Constituțională prin Deciziile nr. 26/2019, 302/2017, 22/2018 și 734/2017.

În privința art. I pct. 1 din Ordonanței de urgență nr. 6/2016, la pct. 3 din Avizul Consiliului Legislativ nr. 211/14.03.2016 au fost făcute următoarele observații și propuneri: *„referitor la teza a doua a normei prevăzute pentru art.57 alin. (2), semnalăm că din redactarea textului rezultă că organele de cercetare penală speciale ar efectua întotdeauna punerea în aplicare a mandatelor de supraveghere tehnică în cazul respectivelor infracțiuni. O astfel de soluție legislativă apare a fi necorelată cu dispozițiile art.142 alin.(1), propus la art. I pct.2, potrivit cărora punerea în executare a supravegherii tehnice se face, ca regulă, de către procuror, care poate dispune ca aceasta să fie efectuată de organul de cercetare penală. Precizăm că din coroborarea normelor propuse cu dispozițiile art.141 referitoare la autorizarea unor măsuri de supraveghere tehnică de către procuror, ar putea rezulta că procurorul poate realiza supravegherea tehnică, pentru infracțiunile prevăzute la art.57 alin. (2), numai în cazul prevăzut la art.141, nu și atunci când se emite mandat de supraveghere tehnică, în condițiile art.140.*

Pe de altă parte, în ceea ce privește teza a doua a art.57 alin.(2), întrucât categoria de organe de cercetare penală specială avută în vedere de text este distinctă de categoria reglementată în cuprinsul tezei întâi a normei, ar trebui ca și teza a doua să cuprindă o trimitere la dispozițiile art.55 alin.(5) și (6).

Pentru aceste motive, apreciem că termenul „efectuează” ar trebui înlocuit cu sintagma „pot efectua, în condițiile art.55 alin.(5) și (6), precum și ale art. 142 alin.(1)”.

Aceste observații și propuneri ale Consiliului Legislativ nu au fost avute în vedere în procedura de elaborare și adoptare a Ordonanței de urgență nr. 6/2016, fără nicio precizare, fiind încălcate dispozițiile art. 10 alin. (4) și art. 8 din Legea nr. 24/2000.

Totodată, la art. I pct. 3 este folosită sintagma „proceduri adecvate”, fără ca aceasta să fie definită, ceea ce lipsește de claritate și previzibilitate procedeele probatorii.

În același sens, lipsite de claritate sunt și reglementările cuprinse în teza finală a art. I pct. 1, potrivit cărora:

„Art. I (...) 1. (...) De asemenea, organele de cercetare penală speciale pot efectua, în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute în titlul X din Codul penal și infracțiunilor de terorism, din dispoziția procurorului, punerea în aplicare a mandatelor de supraveghere tehnică.”

Fraza finală a textului a fost adăugată textului reglementat inițial de Codul de procedură penală, într-o manieră care încalcă flagrant normele de tehnică legislativă, distorsionând scopul și sensul textului inițial.

Astfel, textul extinde competența organelor de cercetare penală speciale dincolo de specializarea structurii din care fac parte, atribuindu-le competența de punere în aplicare a mandatelor de supraveghere tehnică în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute în titlul X din Codul penal și infracțiunilor de terorism.

Or, câtă vreme competența organelor de cercetare penală speciale nu mai este *corespunzătoare* structurii din care fac parte, ci este legată de natura infracțiunii, se pune problema care anume organe speciale pot pun în executare mandate de supraveghere - ce includ interceptări, filaje, înregistrări audio-video etc. Astfel, se pune problema cărui organ de cercetare penală special este competent – organ ce poate aparține armatei, poliției ori uneia dintre nenumăratele structuri militare din România.

În realitate, textul este lipsit de loialitate constituțională, întrucât prin această formulare ambiguă nu se reglementează altceva decât redarea către Serviciul Român de Informații a atributului de a pune în aplicare măsurile de supraveghere tehnică în procesele penale.

În preambulul Ordonanței de urgență nr. 6/2021, într-o manieră la fel de ambiguă, Guvernul justifică necesitatea adoptării în regim de urgență a ordonanței din cauza faptului că este necesară punerea în acord a legislației cu normele constituționale considerate a fi încălcate, conform considerentelor Deciziei nr. 51/2016 a Curții Constituționale.

Or, prin acea decizie, Curtea a constatat neconstituțională sintagma „*ori de alte organe specializate ale statului*”, arătând că aceasta „*apare ca fiind lipsită de claritate, precizie și previzibilitate, nepermițând subiecților să înțeleagă care sunt aceste organe abilitate să realizeze măsuri cu un grad ridicat de intruziune în viața privată a persoanelor.*”

Aceasta sintagmă a ascuns, în realitate, faptul că organul care făcea interceptări în afara legii, înaintea modificării Codului de procedură penală, era, de fapt, Serviciul Român de Informații, iar modificarea codului în această manieră imprecisă a avut rolul de a asigura acestuia o „*portivă ascunsă*”, cu caracter aparent de legalitate, prin care să intervină în procedurile judiciare.

Or, după cum am arătat, în Ordonanța de urgență nr. 6/2016 este utilizată același mod de reglementare precum în reglementarea declarată neconstituțională.

Astfel, a fost permisă punerea în aplicare a mandatelor de supraveghere tehnică de către „*organele de cercetare speciale*”, rupându-le, însă, de structurile din care fac parte și legându-le de natura infracțiunii, fapt care este la fel de neclar – neputându-se cunoaște care sunt aceste organe.

În realitate, este vorba tot despre Serviciul Român de Informații, în condițiile în care inițiativă legislativă modifică și Legea nr. 14/1992, după cum urmează:

„*2. Articolul 13 se modifică și va avea următorul cuprins:*

„Art. 13. - Organele Serviciului Român de Informații nu pot efectua acte de cercetare penală, nu pot lua măsura reținerii sau arestării preventive și nici dispune de spații proprii de arest. Prin excepție, organele Serviciului Român de Informații pot fi desemnate organe de cercetare penală speciale conform art. 55 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, conform prevederilor art. 57 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală.”

Cu alte cuvinte, fără a exista vreun argument în acest sens, organele Serviciului Român de Informații sunt desemnate organe de cercetare penală speciale.

În mod tradițional, atât în vechiul Cod de procedură penală, cât și în Codul de procedură penală în vigoare, au fost introduse aceste organe de cercetare penală speciale în scopul de a efectua acte de urmărire penală pentru personalul din instituțiile militarizate ale statului, respectiv Ministerul de Interne și Ministerul Apărării Naționale până în anul 1990, ulterior fiind extinsă competența și la Ministerul Justiției, Serviciul Român de Informații, Serviciul de Telecomunicații Speciale și Serviciul de Protecție și Pază.

Organele de cercetare penală speciale funcționează în instituțiile militarizate ale statului român și își desfășoară activitatea de urmărire penală sub conducerea și supravegherea procurorului.

În acest sens, art. 55 alin. (5) din Codul de procedură penală prevede că „Atribuțiile organelor de cercetare penală speciale sunt îndeplinite de ofițeri anume desemnați în condițiile legii, care au primit avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție”.

Or, pe de-o parte, noul text permite ofițerilor din instituțiile militarizate să efectueze acte de cercetare penală, cu un caracter profund intruziv în viața privată a persoanelor vizate - civili, fără a exista un argument în acest sens.

Totodată, deși Codul de procedură penală prevede că ofițerii trebuie desemnați „potrivit legii”, modificările aduse Legii nr. 14/1992 nu reglementează modalitatea de desemnare, nu prevede nici măcar dacă aceste „organe” ar trebui să fie ofițeri ai Serviciului Român de Informații, textul menționând într-o manieră foarte sumară, complet neclară și imprevizibilă că „organele Serviciului Român de Informații pot fi desemnate organe de cercetare penală speciale (...)”.

Nu în ultimul rând, mai precizăm că pentru investigarea infracțiunilor de terorism a fost creată o structură distinctă în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, mai exact Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, astfel încât nu este justificată, nici din această perspectivă, ingerința unui serviciu militarizat în anchetele penale.

Din aceste motive sunt încălcate prevederile constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3) referitoare la statul de drept în componenta sa privind garantarea drepturilor cetățenilor și în art.1 alin. (5) care consacră principiul legalității.

În ceea ce privește art. II pct. 1 din Ordonanța de urgență nr. 6/2016, prin acesta este modificată și completată Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară.

Prevederile art. II pct. 1 referitoare la Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cuprinsul Ordonanței de urgență nr 6/2016 încalcă următoarele articole din Constituția României: art. 21 alin. (3) referitor la dreptul la un proces echitabil, art. 26 privitor la viața privată, art. 28 referitor la secretul corespondenței, art. 61 alin. (1) referitor la faptul că Parlamentul este unica autoritate legiuitoare a țării, art. 115 alin. (6) privitor la interdicția de emiteră de ordonanțe de urgență în ceea ce privește regimul instituțiilor fundamentale ale statului, libertățile și îndatoririle prevăzute de Constituție, dar și art. 147 alin. (4) din Constituție.

De asemenea, sunt încălcate într-o manieră gravă și pactele și tratatele internaționale referitoare la dreptul la un proces echitabil, cuprinse în Convenția Fundamentală pentru Drepturile Fundamentale ale Omului ratificată de Parlamentul României în 1994, precum și a dispozițiile obligatorii ale unor hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg (e.g., cazurile „Dumitru Popescu c. României”, „Calmanovici c. României”, „Valentino Acatrinei c. României” etc.).

Serviciul Român de Informații, în calitate de continuator al fostei Securități din perioada comunistă, a continuat cu susținerea ori pasivitatea unor factori politici și a unor președinți ai României să își conserve și întărească poziția de autoritate națională de interceptări a comunicațiilor de orice fel, sustrăgându-se de la orice control civil real.

Astfel, din 1989 și până în prezent, Serviciul Român de Informații, în loc să asigure securitatea națională, prin aceasta înțelegându-se inclusiv dreptul la un proces echitabil, la viața privată și la secretul corespondenței, precum și la securitatea juridică a cetățenilor, a acceptat, cu complicitatea unor factori politici, să i se confere calitatea de autoritate națională de interceptare a tuturor comunicațiilor, precum și pe cea de autoritate națională în domeniul cyber-intelligence (controlul Internetului), prin acte normative secrete, situate în afara procesului legislativ, cu subminarea gravă și lipsită de orice scuză a rolului constituțional al Parlamentului României de unică autoritate legiuitoare a țării.

Astfel, în baza unor hotărâri secrete ale Consiliului Suprem de Apărare al Țării (organ administrativ care nu are drept de legiferare) emise în timpul mandatelor fostului președinte Traian Băsescu, în cadrul Serviciului Român de Informații au fost create două structuri care nu au personalitate juridică și care, în fapt, sunt unități militare, după cum urmează:

- Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor - înființat în urma Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare al Țării nr. 0068/2002, prin care Serviciul Român de Informații a fost desemnat ca „*autoritate națională în domeniul realizării interceptărilor și al relațiilor cu operatorii de telecomunicații*” – informație care este relevantă în preambulul Protocolului de Cooperare dintre Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Serviciul Român de Informații din februarie 2009 – declassificat în data de 29.03.2018. Prin această unitate militară sunt interceptate toate comunicațiile telefonice din România (telefonie fixă, GSM etc),

- Centrul Național Cyberint - înființat printr-o altă hotărâre secretă a Consiliului Suprem de Apărare al Țării, cel mai probabil din 2009, prin care Serviciul Român de Informații a fost desemnat în calitate de „*autoritate națională în domeniul cyberintelligence*”.

Prin această unitate militară sunt interceptate toate comunicațiile purtate prin intermediul Internetului - baze de date din site-uri, chat-uri, poșta electronică/e-mail etc.

În fapt, în legislația publică a României, nu există niciun act normativ prin care aceste entități să fi fost vreodată înființate, deși asemenea structuri care se erijează ca fiind „autorități naționale” în domeniul comunicațiilor de orice natură și care interferează flagrant cu drepturile fundamentale ale omului, pe care le restrâng fără a exista o lege *stricto sensu* adoptată de Parlamentul României prin care să fie înființate ca instituții și să le fie acordate o structură organizatorică și reguli clare și stricte de funcționare.

De altfel, încălcarea flagrantă a drepturilor omului în România a fost făcută publică prin demascarea protocoalelor de colaborare încheiate în 2009 și, ulterior, în 2016 între Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Serviciul Român de Informații, protocoale declarate ilegale (în totalitate cel din 2009 și parțial cel din 2016) de către Curtea Constituțională a României prin Decizia nr. 26/2019 publicată în Monitorul Oficial nr. 193/12.03.2019.

Este de notorietate faptul că prin colaborarea ilegală cu marile parchete, în special cu Direcția Națională Anticorupție, Serviciul Român de Informații a fost complice la generarea unor abuzuri incommensurabile, cu afectarea dreptului la viață, demnitate și la un proces echitabil a mii de romani trecuți abuziv prin proceduri judiciare și în care Serviciul Român de Informații și-a atribuit cu de la sine putere rol de organ de urmărire penală.

Astfel, în urma Deciziei nr. 51/2016, Serviciul Român de Informații și-a pierdut orice aparență justificare legală de a mai îndeplini activități specifice organelor de urmărire penală, în sensul imixtiunii în dosare și a interceptării comunicațiilor în mod nelegal, în principal prin intermediul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor, care, după cum am menționat, este o unitate militară, exclusă oricărui control democratic.

Urmare a pronunțării Deciziei nr. 51/2016, Serviciul Român de Informații a fost obligat să înceteze activitatea ilegală de cercetare penală, însă, imediat după pronunțarea deciziei de către Curtea Constituțională, a fost emisă Ordonanța de urgență nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal.

Prin Ordonanța de urgență nr. 6/2016, a cărei neconstituționalitate o invocăm, cu precizarea că din 2016 și până în prezent, în mod inexplicabil, Ordonanța nu a fost supusă controlului parlamentar potrivit art. 115 alin. (7) din Constituția României, a fost introdusă pentru prima dată în legislația României sintagma „*Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul SRI*”, deși anterior emiterii Ordonanței, așa cum am precizat mai sus, nu a existat niciun act normativ public prin care să fi fost înființat acest Centru Național de Interceptare a Comunicațiilor.

Mai exact, în cuprinsul Ordonanței de urgență nr. 6/2016 au fost inserate următoarele texte:

„Art. II. - Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciara, republicata în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 827 din 13 septembrie 2005, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. După articolul 30 se introduce un nou articol, articolul 30 indice 1, cu următorul cuprins:

Art. 30 indice 1. - (1) Semestrial sau ori de câte ori este nevoie, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau unul dintre judecători anume desemnați de către acesta verifică modul de punere în aplicare în cadrul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor prevăzut de art. 8 alin. 2 din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, cu modificările și completările ulterioare, a supravegheților tehnice realizate de organele de urmărire penală.

(2) Verificarea prevăzută la alin. (1) se face în condițiile prevăzute prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție."

(...)

Art. IV. - Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 33 din 3 martie 1992, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 8, după alineatul 1 se introduc două noi alineate, alineatele 2 și 3, cu următorul cuprins:

"Pentru relația cu furnizorii de comunicații electronice destinate publicului, Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații este desemnat cu rolul de a obține, prelucra și stoca informații în domeniul securității naționale. La cererea organelor de urmărire penală, Centrul asigură accesul nemijlocit și independent al acestora la sistemele tehnice în scopul executării supravegheții tehnice prevăzute la art. 138 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală. Verificarea modului de punere în aplicare în cadrul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor a executării acestor supravegheți tehnice se realizează potrivit art. 30 indice 1 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare."

Chiar dacă Art. II al Ordonanței face referire la Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor ca fiind „prevăzut de art. 8 alin. 2 din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații”, în realitate, toate referirile la acest Centru au fost făcute pentru prima dată în această ordonanță.

Ca urmare a acestei modificări, persoanele care ar citi variantele modificate ale actelor normative ar înțelege că Centrul ar fi fost înființat încă din anul 1992, prin art. 8 din Legea nr. 14/1992, când, de fapt, art. 8 a căpătat acest conținut de abia ca urmare a adoptării Ordonanței de urgență nr. 6/2016.

Drept urmare, prin această ordonanță se creează impresia celor care lecturează azi Legea nr. 304/2004 că Centrul ar fi fost înființat încă din anul 1992, când, în realitate, el nu a fost înființat până în prezent printr-un act normativ public.

În concluzie, prin emiterea Ordonanței de urgență nr. 6/2016 a fost introdusă în legislația României o instituție, Centrul Național pentru Interceptarea Comunicațiilor, care nu există din punct de vedere juridic, în sensul că nu a dobândit niciodată personalitate juridică și nici nu a fost vreodată înființată printr-un act normativ public, cu valoare de lege, care să fie opozabilă cetățenilor României.

Legiferarea unei instituții printr-o ordonanță de urgență este de natură a încălca art. 115 pct. (6) din Constituție, potrivit căruia: „*Ordonanțele de urgență nu pot fi adoptate în domeniul legilor constituționale, nu pot afecta regimul instituțiilor fundamentale ale statului, (...)*”.

Activitatea Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații continuă nestingherită și în prezent, iar, prin intermediul acestei pretinse „autorități naționale”, sunt interceptați milioane de cetățeni, fără să existe o lege adoptată de Parlamentul României prin care o astfel de autoritate să fie înființată.

Prin art. IV pct. 2 al Ordonanței de urgență nr. 6/2016, de asemenea, s-a introdus în cuprinsul art. 13 din Legea nr. 14/1992 prevederea potrivit căreia, **prin excepție**, organele Serviciului Român de Informații pot fi desemnate organe de cercetare penală, conform art. 55 alin. 5 și 6 din Codul de procedură penală, pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică.

Întrucât Ordonanța de urgență nr. 6/2016 a abilitat Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor și organele Serviciului Român de Informații să desfășoare activități care restrâng dreptul la viață privată, la secretul corespondenței, precum și cel la un proces echitabil, apreciem că a fost încălcat flagrant atât art. 115 pct. (6) din Constituție, care interzice adoptarea de ordonanțe de urgență în domeniul legilor constituționale, al drepturilor și libertăților fundamentale, precum și art. 21 pct. (3) referitor la dreptul la un proces echitabil, art. 26 privitor la viața privată, art. 28 privitor la secretul corespondenței, art. 61 pct. (1) din Constituția României.

Totodată, art. IV pct. 1 din Ordonanța de urgență nr. 6/2016 prevede că urmează a se încheia „**protocoale de cooperare**” între Serviciul Român de Informații cu Ministerul Public, Ministerul Afacerilor Interne precum și cu celelalte instituții în cadrul cărora își desfășoară activitatea organele judiciare. Culegerea de probe nu se poate face în baza unor protocoale, ea putându-se face numai în baza unei proceduri stabilite prin lege.

II. 2.2. Încălcarea art. 1 alin. (3) din Constituție în ceea ce privește sintagma „România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul (...) idealurilor Revoluției din decembrie 1989 (...)”

Modalitatea în care Guvernul a înțeles să reglementeze art. IV pct. 1 încalcă în mod flagrant idealurile Revoluției din decembrie 1989.

După cum este bine cunoscut, în vechiul regim, Securitatea avea atribuții de cercetare penală, desfășurând anchete brutale îndreptate împotriva oponentilor regimului, având un rol esențial în statul totalitar.

Tocmai aceste experiențe prin care poporul român a fost nevoit să treacă a determinat ca, imediat după Revoluție, Securitatea să fie desființată.

Legea nr. 14/1992, tocmai pentru a respecta aceste idealuri ale Revoluției, a reglementat în mod expres interdicția Serviciului Român de Informații de a desfășura activități de cercetare penală.

Prin reglementarea oferită de Ordonanța de urgență nr. 6/2016 este „reînviată” vechea Securitate, prin redarea către Serviciul Român de Informații a atributului de a efectua cercetări penale, pierdut ulterior Revoluției, cu încălcarea flagrantă, cinică și inadmisibilă a prevederilor art. 1 alin. 3 din Constituție.

II.2.3. Încălcarea art. 126 din Constituție, coroborat cu art. 1 alin. 4 privind separarea puterilor în stat

După cum reiese din dispozițiile art. 2 pct. 1, „*După articolul 30 se introduce un nou articol, articolul 30¹, cu următorul cuprins: "Art. 30¹. - (1) Semestrial sau ori de câte ori este nevoie, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau unul dintre judecătorii anume desemnați de către acesta verifică modul de punere în aplicare în cadrul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor prevăzut de art. 8 alin. 2 din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, cu modificările și completările ulterioare, a supravegherilor tehnice realizate de organele de urmărire penală."*

Art. 126 din Constituție consacră rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție în înfăptuirea justiției și în asigurarea interpretării și aplicării unitare a legii de către instanțele de judecată.

Rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, alături de celelalte instanțe de judecată, este, așadar, unul strict jurisdicțional.

Or, proiectul de lege atacat consacră o nouă competență Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, aceea de control administrativ al unei instituții care nu își desfășoară activitatea în sfera puterii judecătorești.

Mai mult, aceasta verificare se referă la o instituție ce își desfășoară activitatea în cadrul Serviciului Român de Informații, al cărui control aparține exclusiv Comisiei comune permanente a Camerei Deputaților și Senatului pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activității Serviciului Român de Informații.

Prin atribuirea unui astfel de competențe Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, de a controla o instituție ce aparține puterii executive, sunt încălcate și prevederile art. 1 alin. (4) din Constituție privind separarea puterilor în stat.

II. 2.4. Încălcarea art. 26 și 28 din Constituție privind viața privată și secretul corespondenței

Anterior, prin Decizia nr. 51/1996, Curtea Constituțională a reținut că „44. Cu privire la procedura obligatorie de accesare, utilizare și stocare a datelor obținute din interceptări ale comunicațiilor, în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a făcut distincție între două etape ale interceptării convorbirilor telefonice: autorizarea supravegherii și efectuarea propriu-zisă a supravegherii. Distincția a fost făcută de Curtea Europeană a Drepturilor Omului încă din 2007, prin Hotărârea din 28 iunie 2007, pronunțată în Cauza *Association for European Integration and Human Rights și Ekimdzhiiev împotriva Bulgariei*, paragraful 84, prin care s-a reținut că pe parcursul primei etape, cea de autorizare a supravegherii, conceptul de "securitate națională", dincolo de înțelesul său obișnuit, trebuie să ofere garanții substanțiale împotriva supravegherii arbitrară și discriminatorii. De asemenea, Curtea a constatat că trebuie să examineze și dacă astfel de garanții există pe parcursul celei de-a doua etape, când supravegherea este realizată efectiv sau a fost deja încheiată. Cu privire la acest aspect au fost reținute că nu este prevăzută nicio verificare a implementării măsurilor de supraveghere tehnică secretă de către un organism sau o entitate oficială, externă serviciilor care desfășoară măsurile de supraveghere, sau cel puțin căreia să îi fie impusă îndeplinirea unor condiții care să îi asigure independența și conformitatea cu principiile statului de drept, dar că nicio altă instituție, în afara celor care dispun măsurile speciale de supraveghere, nu poate să verifice dacă măsurile luate îndeplinesc condițiile prevăzute în mandatul de supraveghere sau dacă datele originale sunt reproduse cu exactitate în documentele scrise. De asemenea, a fost menționată aparenta lipsă a unor dispoziții legale care să prevadă cu suficient grad de precizie maniera în care datele sunt obținute prin supravegherea tehnică, procedura pentru protejarea integrității și confidențialității acestora și procedura pentru distrugerea lor (paragraful 86).”

Aceste standarde impun, așadar, ca etapa jurisdicțională să fie dublată de o a doua etapă de control administrativ, realizat de o altă instituție decât cea care a dispus măsura de supraveghere.

Aceasta a doua etapă de verificare trebuia să fie reglementată prin lege, dat fiind nivelul deosebit de grav și potențialul accentuat de încălcare a drepturilor fundamentale a acestor măsuri de supraveghere.

Or, proiectul prevede la art. 2 pct. 2 că „(2) Verificarea prevăzută la alin. (1) se face în condițiile prevăzute prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.”

Jurisprudența Curții Constituționale este constantă în a constata că reglementările infralegale în domeniul drepturilor omului nu îndeplinesc condiția de a „fi prevăzute de lege” pentru a justifica restrângerile care se realizează prin măsurile adoptate.

În acest sens, prin Decizia nr. 498/2018, Curtea Constituțională a reținut că „Nu este îndeajuns ca protejarea datelor medicale să fie realizată printr-o legislație infralegală, Curtea, în numeroase cazuri, avertizând că actele de reglementare secundară, exempli gratia, hotărâri

ale Guvernului, sunt oricum caracterizate printr-un grad sporit de instabilitate sau inaccesibilitate [a se vedea în acest sens Decizia nr.17 din 21 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.79 din 30 ianuarie 2015, paragrafele 67 și 94, Decizia nr.51 din 16 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.190 din 14 martie 2016, paragraful 47, sau Decizia nr.61 din 7 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.219 din 30 martie 2017, paragraful 42]. Se observă că garanții pentru asigurarea dreptului constituțional prevăzut de art.26 sunt cuprinse într-o hotărâre a Guvernului, însă o asemenea manieră de reglementare este total neadecvată, fragilizând, în mod nepermis, protecția constituțională a vieții intime, familiale și private. Practic, autoritatea administrativă poate oricând modifica standardele de garanții asociate acestui drept, prin emiterea unor acte administrative normative, cetățeanul/pacientul fiind astfel la bunul plac al autorității administrative. Or, o protecție adecvată a acestui drept este cea stabilită printr-o lege, ceea ce nu este cazul în speța de față. În consecință, textele criticate încalcă art.26 din Constituție. 51. De asemenea, principial, o reglementare cu caracter primar este cea care se bucură de forța juridică a legii și de o stabilitate în consecință, astfel că pare chiar impropriu ca o măsură de natura legii, dată în aplicarea art.34 din Constituție, să cunoască limitări printr-o hotărâre a Guvernului, considerată a fi suficientă pentru respectarea art.26 din Constituție. Într-o atare modalitate de reglementare se ajunge la o restructurare/reconfigurare a legii, prin intermediul actului administrativ, ceea ce este de neconceput. Ar rezulta că limitele unei ingerințe etatice prevăzute de lege sunt fixate printr-un act administrativ, emis chiar în baza acelei legi, ceea ce încalcă art. 1 alin.(5) din Constituție. 52. Prin urmare, revine legiuitorului obligația de a reglementa garanțiile asociate dreptului la viață intimă, familială și privată.”

Având în vedere similaritatea celor două situații, cea prezentată în Decizia nr. 498/2018 și cea din situația de față, argumentele Curții sunt aplicabile, *mutatis mutandis*, și în cauza de față.

Protecția oferită prin art. 26 și 28 din Constituție impun ca toate garanțiile acestor drepturi să fie reglementate de către Parlament, *exclusiv prin lege*, și nicidecum prin acte infralegale, precum Regulamentul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În concluzie, viciile de neconstituționalitate extrinseci și intrinseci ce privesc adoptarea și conținutul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2016 nu poate fi complinite de către Parlament.

Dimpotrivă, conform jurisprudenței constante a Curții Constituționale, viciul de neconstituționalitate extrinsec ce privesc adoptarea ordonanței de urgență determină întotdeauna neconstituționalitatea legii de aprobare a acesteia, în ansamblu.

Viciul de neconstituționalitate al unei ordonanțe de urgență emise de Guvern nu poate fi acoperit prin aprobarea de către Parlament a ordonanței respective. Legea care aprobă o ordonanță de urgență neconstituțională este ea însăși neconstituțională.

Față de cele arătate, *Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal și Ordonanța de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal* sunt vădit neconstituționale, motiv pentru care solicităm Curții Constituționale să admită sesizarea și să constate neconstituționalitatea celor două acte normative în ansamblul lor.

Inițiatorii,

Tabel cu semnatarii **SESIZĂRII DE NECONSTITUȚIONALITATE**

a Proiectului de lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
1	SIMION GEORGHE-NICOLAE	AUR	
2	RUSEE DANIEL GHEORGHE	AUR	
3	POP DARIUS	AUR	
4	SCRIPNIC LILIAN	AUR	
5	CILBUC CIPRIAN	ALIR	
6	SODIN MUNCACIU	AUR	
7	MITREA DUMITRINA	AUR	
8	ANDRUȘCĂE ANTONIO	AUR	
9	Bucchi Rares	AUR	
10	AXINIA ADRIAN GEORGE	AUR	
11	VITUS SILVIU PAUNESCU	AUR	
12	FEDOROV LUCIAN	AUR	

Tabel cu semnatarii **SESIZĂRII DE NECONSTITUȚIONALITATE**

a Proiectului de lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal

13	BALABASCIVC CĂLIN C-TIN	AUR
14	VOLOSATI BORIȘ	A.U.R.
15	CHELARU MIRCIĂ	A.U.R.
16	ALBISTEANU MIHAIL	AUR
17	IVĂNUTĂ CRISTIAN	AUR
18	AGATRINEI DOREL	AUR
19	COLEȘA ILIE-ALIN	AUR
20	TAMASĂ DAN	AUR
21	SERBAN GIANINA	AUR
22	Ăelenei Dăwt	AUR
23	ROMAN.N. NICOLAE	AUR
24	DĂMUREANU RINGO	AUR
25	Lucian Florin PUȘCAȘU	AUR

Tabel cu semnatarii **SESIZĂRII DE NECONSTITUȚIONALITATE**

a Proiectului de lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal

26	BADIU GEORGE L	AUR
27	STOICA CIPRIAN-TITI	A.U.R
28	NAGY VASILE	AUR
29	TRCSA A. Anu Viorel	AUR
30	SUCIU SEBASTIAN LIE	AUR
31	LASCA MIHAI IOAN	NEAFILIAT
32	TOBA FRANCIS	NEAFILIAT
33	CHIRA CLAUDIU	NEAFILIAT
34	GIUGEA NICOLAE	NEAFILIAT
35	BARCARI LUMINITA	NEAFILIAT
36	KOCIS ALEXANDRU	NEAFILIAT
37	SOVAIU C. T. I.	NEAFILIAT
38	TANASE ANTONEL	—/—

Tabel cu semnatarii **SESIZĂRII DE NECONSTITUȚIONALITATE**

a Proiectului de lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
39	TUADORACHE DANIEL	ASD	
40	DANIEL GHIŢĂ	PSA	
41	COARNA DUMITRU	PSD	
42	BADEA IULIAN	PSD	
43	NITA' NICU	P.S.D	
44	STĂXICU PAUL	PPD	
45	PREDESCU ANA LOREDANA	PSD.	
46	FOLSCU CORNEL	PSD	
47	GROSARU ANDI-GABRIEL	MDN	
48	DUMITRU FLUCUR	PNL	
49	BARBU COSOEL	PNL	
50	LATHCA IOXEL	LIBERAT	

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic. – Se aprobă Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6 din 11 martie 2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 190 din 14 martie 2016.

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România
Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosarul nr.3541A/2021

SENATUL ROMÂNIEI
Nr. 3563 / 24. 11. 2021

Biroul permanent al Senatului

L. 173 / 25.11.2021

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ

Domnului
Florin CĂȚU

NR. 9363 / 24 NOV 2021

Președintele Senatului României

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Avocatul Poporului, referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal.

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 8 decembrie 2021 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 16 decembrie 2021.

Vă asigurăm, domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

ROMÂNIA
PREȘEDINTE

PROF.UNIV.DR. VALER DORNEANU

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ
NR. 9344 / 23 NOV 2021

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr. 3541A/2021

AVOCATUL POPORULUI

REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE Nr. 23638/...23. NOV. 2021

Domnului Prof. univ. dr. Valer Dorneanu,

Președintele Curții Constituționale,

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 15 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă transmitem, alăturat, *sesizarea de neconstituționalitate referitoare la prevederile Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal (PL-x nr. 250/2016).*

Vă asigur, Domnule Președinte, de înalta mea considerație,

Avocatul Poporului,

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George.Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. a) din Constituția României și ale art. 15 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată,

Avocatul Poporului formulează, în termenul legal prevăzut de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, prezenta

Sesizare de neconstituționalitate referitoare la prevederile Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal (PL-x nr. 250/2016), față de prevederile art. 147 alin (4), art. 115 alin. (6), art. 1 alin. (4) și (5), art. 73 alin. (3) lit. l) teza II, art. 21 și art. 26 din Constituție, din perspectiva următoarelor

MOTIVE DE NECONSTITUȚIONALITATE

I. Motive de neconstituționalitate extrinsecă

În primul rând, trebuie precizat faptul că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 a fost aprobată prin legea supusă controlului de constituționalitate în forma adoptată de Guvern, fără modificări și/sau completări.

Cu privire la forma adoptată apreciem că prevederile Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal (PL-x nr. 250/2016) contravin art. 147 alin (4), art. 115 alin. (6), art. 1 alin. (4) și (5), art. 73 alin. (3) lit. l) teza II, art. 21 și art. 26 din Constituție din perspectiva considerentelor prezentate mai jos.

1. Încălcarea principiului obligativității deciziilor Curții Constituționale reglementat de prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție, potrivit cărora „Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor”.

Potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii, astfel că, în situația în care instanța de control constituțional a constatat

neconstituționalitatea unei anumite soluții legislative, nu este permis ca aceasta să devină parte a dreptului pozitiv prin intermediul unui alt act normativ.

Dispozițiile art. IV pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 conferă ofițerilor de informații dreptul de a efectua acte de urmărire penală, din dispoziția procurorului, aceștia putând fi desemnați organe de cercetare penală specială. Deși, în aparență, competența lor este reglementată dintr-o dublă perspectivă - în primul rând, se referă la infracțiunile de terorism și celor contra securității naționale, iar în al doilea rând, este permisă pentru punerea în aplicare a mandatelor de supraveghere tehnică, în realitate competența acestora nu este reglementată în mod clar și previzibil, în condițiile în care textul nu stabilește criteriile și procedura aplicabilă în vederea desemnării ca organe de cercetare penală a unor organe a căror atare calitate nu este prevăzută de legislația procedural penală.

Analizând soluția legislativă cuprinsă în textul menționat, apreciem că Guvernul a transpus în dreptul pozitiv o normă care conservă viciul de neconstituționalitate reținut în considerentele Deciziei nr. 51/2016 a Curții Constituționale, prin care Curtea Constituțională a declarat neconstituțională o dispoziție legală tocmai pentru că permitea serviciilor de informații, care nu sunt organe judiciare, să efectueze acte de urmărire penală.

În considerentele Deciziei nr. 51/2016, făcând trimitere la legislația statelor Uniunii Europene, Curtea Constituțională a trasat legiuitorului exigențele pe care trebuie să le îndeplinească legislația care reglementează activitatea de supraveghere tehnică și de punere în executare a acesteia, în sensul că aceasta trebuie realizată prin norme clare și previzibile și să vizeze doar organele judiciare. În acest sens, codurile naționale de procedură penală prevăd, în mod expres, că activitatea de supraveghere tehnică este înfăptuită de către judecătorul de instrucție, de organele de urmărire penală și organe ale poliției și că, din punct de vedere tehnic, la realizarea acesteia sunt obligate să colaboreze, la nevoie, persoane juridice din domeniul furnizării de servicii de telecomunicații sau din alte domenii expres și limitativ prevăzute de legea procesual penală.

Or, în accepțiunea Codului de procedură penală, organele judiciare sunt strict și limitativ prevăzute de art. 30, și anume: a) organele de cercetare penală; b) procurorul; c) judecătorul de drepturi și libertăți; d) judecătorul de cameră preliminară; e) instanțele judecătorești. Observăm că organele de cercetare penală specială ale Serviciului Român de Informații constituie o categorie distinctă și nu realizează activitate judiciară, astfel încât acestea nu pot fi considerate organe judiciare.

Cu toate acestea, legiuitorul a prevăzut că organele Serviciului Român de Informații pot dobândi calitatea de organe de cercetare penală speciale în ceea ce privește punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute în titlul X din partea specială a Codului penal și infracțiunilor de terorism.

Mai mult, dispozițiile art. IV din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 nu respectă exigențele cuprinse în Recomandarea 1402/1999 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind controlul serviciilor de securitate internă în statele membre ale Consiliului Europei, care a trasat o serie de *Linii directoare* ce trebuie avute în vedere în legislația referitoare la implicarea serviciilor secrete în activitatea operațională. Astfel, la litera B, punctul 3 din aceste *Linii directoare* se reține că "*Serviciile de securitate internă nu ar trebui să fie autorizate să îndeplinească sarcini de aplicare a legii, cum ar fi anchete penale, arestări sau detenție. Datorită riscului ridicat de abuz al acestor puteri și pentru a evita duplicarea activităților clasice de poliție, astfel de competențe ar trebui să aparțină în mod exclusiv altor organe de executare a legii.*"

2. Încălcarea prevederilor art. 1 alin. (3) și (5) și ale art. 134 alin. (4) din Constituție motivat de nesolicitarea avizului Consiliului Superior al Magistraturii

Cu privire la competența Consiliului Superior al Magistraturii de a aviza proiectele de acte normative care privesc activitatea autorității judecătorești, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că aceasta este una legală, acordată prin voința Parlamentului în temeiul textului constituțional al art. 134 alin. (4), potrivit căruia "*Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește și alte atribuții stabilite prin legea sa organică, în realizarea rolului său de garant al independenței justiției*". Deși norma constituțională privind rolul Consiliului Superior al Magistraturii de garant al independenței justiției nu face niciun fel de referire expresă la obligația inițiatorilor proiectelor de acte normative de a solicita avizul acestei autorități, avizarea proiectelor de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești este tratată în art. 38 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, act normativ la care Legea fundamentală face trimitere.

Curtea a circumscris sfera de cuprindere a sintagmei "acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești" în funcție de care se poate determina obligația legală și constituțională a autorităților competente de a solicita avizul Consiliului Superior al Magistraturii în considerentele Deciziei nr. 901 din 17 iunie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 21 iulie 2001, când a reținut că sintagma se referă "*numai la actele normative care privesc în mod direct organizarea și funcționarea autorității judecătorești, precum modul de funcționare al instanțelor, cariera magistraților, drepturile și obligațiile acestora etc., pentru a nu se ajunge la denaturarea rolului Consiliului Superior al Magistraturii*".

Curtea a constatat că proiectele de legi care implică un aviz al Consiliului Superior al Magistraturii sunt actele normative privind statutul judecătorilor, procurorilor și magistraților-asistenți (care cuprind dispoziții referitoare la drepturile și îndatoririle acestora, incompatibilitățile și interdicțiile, numirea, promovarea, suspendarea și încetarea funcției de judecător, procuror sau magistrat-asistent, delegarea, detașarea și transferul, răspunderea acestora etc.), reglementat în prezent prin Legea nr. 303/2004, organizarea judiciară (instanțele judecătorești - organizare/competențe/conducere, Ministerul Public - organizare/competențe/conducere, organizarea și funcționarea Institutului Național al Magistraturii, compartimentele auxiliare de specialitate din cadrul instanțelor și al parchetelor, bugetele instanțelor și parchetelor etc.), reglementată în prezent prin Legea nr. 304/2004, precum și actele normative privind organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, cu sediul materiei în Legea nr. 317/2004.

Or, având în vedere obiectul de reglementare al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2016 care modifică Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, instituind competențe în sarcina Înaltei Curți de Casație și Justiție (*obligația președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție de a verifica modul de punere în aplicare în cadrul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor*), a Ministerului Public (*autorizarea să deținere și folosirii mijloacelor adecvate pentru obținerea, verificarea, prelucrarea, stocarea și descoperirea informațiilor privitoare la infracțiunile date în competența parchetelor, în condițiile legii.*), considerăm că inițiatorii legii aveau obligația solicitării avizului Consiliului Superior al Magistraturii.

Ca urmare, având în vedere dispozițiile constituționale și legale citate, absența solicitării avizului Consiliului Superior al Magistraturii este de natură să susțină neconstituționalitatea extrinsecă a actului normativ, în raport cu prevederile art. 1 alin. (3) și (5), coroborate cu cele ale art. 134 alin. (4) din Constituție.

3. Nerespectarea interdicției de adoptare a ordonanțelor de urgență care afectează drepturile cetățenești

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal a fost adoptată cu încălcarea art. 115 alin. (6) privind interdicția adoptării ordonanțelor de urgență care afectează drepturile, libertățile și îndatoririle prevăzute de Constituție, precum și a art. 1 alin. (5) din Constituție, referitor la principiul legalității. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 afectează drepturi, libertăți și îndatoriri cetățenești (accesul liber la justiție, dreptul la apărare și dreptul la viață intimă, familială și privată), deși însăși Legea fundamentală **interzice adoptarea ordonanțelor de urgență care, prin obiectul de reglementare, aduc atingere drepturilor, libertăților și îndatoririlor cetățenești**, pentru motivele de natură intrinsecă pe care le vom prezenta ulterior.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a stabilit că *"se poate deduce că interdicția adoptării de ordonanțe de urgență este totală și necondiționată atunci când menționează că «nu pot fi adoptate în domeniul legilor constituționale» și că «nu pot viza măsuri de trecere silită a unor bunuri în proprietate publică». În celelalte domenii prevăzute de text, ordonanțele de urgență nu pot fi adoptate dacă «afectează», dacă au consecințe negative, dar, în schimb, pot fi adoptate dacă, prin reglementările pe care le conțin, au consecințe pozitive în domeniile în care intervin".* În continuare, Curtea Constituțională a arătat că *"verbul «a afecta» este susceptibil de interpretări diferite, așa cum rezultă din unele dicționare. Din punctul de vedere al Curții, aceasta urmează să rețină numai sensul juridic al noțiunii, sub diferite nuanțe, cum ar fi: «a suprima», «a aduce atingere», «a prejudicia», «a vătăma», «a leza», «a antrena consecințe negative»"* (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 1.189 din 6 noiembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 787 din 25 noiembrie 2008).

Așa cum vom demonstra în cadrul criticii de neconstituționalitate intrinsecă, **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 antrenează consecințe negative în planul garantării dreptului la viață intimă, familială și privată, consacrat de art. 26 din Legea fundamentală.**

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, constatarea neconstituționalității unei legi de aprobare a unei ordonanțe a Guvernului include și ordonanța la care se referă, aceasta încetând să mai producă efecte juridice, în condițiile prevăzute de dispozițiile art. 147 alin. (1) din Constituție (a se vedea, în acest sens, Decizia Plenumului Curții Constituționale nr. 1 din 17 ianuarie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 26 ianuarie 1995, Decizia nr. 95 din 8 februarie 2006, sau Decizia nr. 1.039 din 7 iulie 2009, Decizia nr. 1.640 din 10 decembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 48 din 21 ianuarie 2010, sau Decizia nr. 55 din 5 februarie 2014).

În privința efectelor concrete ale prezentei decizii, Parlamentul va trebui să respingă prin lege ordonanța de urgență neconstituțională și, eventual, să reglementeze, în acord cu art. 115 alin. (8) din Constituție, măsurile necesare cu privire la efectele juridice produse pe perioada de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2016. Deciziile Curții Constituționale nu pot fi lipsite de efecte juridice și trebuie aplicate, potrivit principiului constituțional al comportamentului loial (a se vedea, cu privire la înțelesul noțiunii, Decizia nr. 924 din 1 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 787 din 22 noiembrie 2012), de către Parlament în sensul restabilirii stării de constituționalitate.

Totodată, având în vedere că prin efectul prezentei decizii se impune respingerea prin lege a ordonanței de urgență, respingere care nu poate privi doar o parte a acesteia, ci întreaga ordonanță de urgență, Curtea Constituțională va constata neconstituționalitatea legii de aprobare a ordonanței de urgență în ansamblul său.

II. Motive intrinseci de neconstituționalitate

4. Încălcarea prevederilor art. 1 alin. (4) și (5), art. 73 alin. (3) lit. l) teza II, art. 21 alin. (3) și art. 26 din Constituție

(i) Analizând dispozițiile art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 referitor la Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 827 din 13 septembrie 2005, cu modificările și completările ulterioare, se observă că potrivit art.30¹ „(1) *Semestrial sau ori de câte ori este nevoie, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau unul dintre judecătorii anume desemnați de către acesta verifică modul de punere în aplicare în cadrul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor prevăzut de art. 8 alin.2 din Legea nr.14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, cu modificările și completările ulterioare, a supravegheților tehnice realizate de organele de urmărire penală. (2) Verificarea prevăzută la alin. (1) se face în condițiile prevăzute prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție*”. Astfel, legiuitorul delegat încearcă să constituie o aparență de legalitate cu privire la măsurile luate de organele de cercetare penală pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal.

Însă, apreciem că normele legale în cauză transferă în competența Înaltei Curți de Casație și Justiție controlul asupra Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor reglementat de art. 8 alin.2 din Legea nr.14/1992, cu modificările și completările ulterioare. Mai mult, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, după caz, unul dintre judecătorii anume desemnați de către acesta, are competența de a verifica activitatea desfășurată de Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor, respectiv aceea de interceptare a comunicațiilor și de supraveghere tehnică realizată de organele de urmărire penală, ceea ce, în opinia noastră, **încalcă separația puterilor în stat și contravine prevederilor art.1 alin.(4) din Constituție**, care menționează că „*Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale*”.

Așadar, apreciem că, prin modificările aduse de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016, **se creează un control care nu este unul jurisdicțional, ci administrativ asupra unei instituții din afara puterii judecătorești** - Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, care este desemnat cu rolul de a obține, prelucra și stoca informații în domeniul securității naționale -.

În acest sens, amintim că rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție este acela de a înfăptui justiția potrivit art. 126 alin. (1) teza I din Legea fundamentală, care prevede că „*Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție [...]*”. Totodată, potrivit art. 1 alin. (1) din Legea nr. 304 din 28 iunie 2004 privind organizarea judiciară, republicată și modificată, „*Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege*”.

Totodată, precizăm și faptul că textul de lege criticat menționează [art. II, pct. 1] că **verificarea modului de punere în aplicare în cadrul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor a supravegheților tehnice realizate de organele de urmărire penală, se realizează de Înalta Curte de Casație și Justiție, în condițiile prevăzute prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție**. Astfel, scopul controlului, procedura prevăzută pentru realizarea controlului, sau mijloacele de control **nu sunt stabilite de către legiuitor, ci prin Regulamentul Înaltei Curți de Casație și Justiție, adică la nivel infralegal**, ceea ce este vădit neconstituțional, față de art. 1 alin. (5) din Constituție, întrucât dispozițiile legale criticate prevăd că **procedura de control a măsurilor de**

supravegherere tehnică realizate de organele de urmărire penală urmează să fie stabilită printr-o normă administrativă, cu o putere juridică inferioară legii organice.

Dispozițiile de lege criticate generează situația ca aspecte esențiale care vizează aceste măsuri să fie reglementate printr-un act administrativ emis de Înalta Curte de Casație și Justiție.

Or, normele privind atribuțiile și procedura de lucru ale Înaltei Curți de Casație și Justiție în ceea ce privește controlul asupra măsurilor luate de către organele de cercetare penală pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal trebuie să respecte anumite cerințe de stabilitate și previzibilitate. Prin urmare, emiterea unor acte cu caracter administrativ de nivel infralegal, determină o stare de incertitudine juridică, acest gen de acte având, de obicei, un grad sporit de schimbări succesive în timp, fapt care contravine și prevederilor art.1 alin.(4) și (5) din Constituție.

Menționăm și faptul că, în acest caz, Curtea Constituțională a constatat *„că astfel de reglementări contravin și normelor de tehnică legislativă, de vreme ce, potrivit Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, ordinele cu caracter normativ se emit numai pe baza și în executarea legii, trebuie să se limiteze strict la cadrul stabilit de actele pe baza și în executarea cărora au fost emise și nu pot conține soluții care să contravină prevederilor acesteia”* (a se vedea **Deciziile Curții Constituționale nr.90/2019, nr. 818/2017 și nr. 794/2016 și nr. 637/2015**).

De asemenea, Curtea Constituțională a precizat că *o dispoziție legală trebuie să fie precisă, neechivocă, să instituie norme clare, previzibile și accesibile a căror aplicare să nu permită arbitrariul sau abuzul. Totodată, norma juridică trebuie să reglementeze în mod unitar, uniform, să stabilească cerințe minimale aplicabile tuturor destinatarilor săi. Or, în cazul în care, legea relativizează în mod nepermis reglementarea verificării modului de punere în aplicare a supravegheților tehnice realizate de organele de urmărire penală asupra cetățenilor, lăsând la latitudinea președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție sau unuia dintre judecătorii anume desemnați de către acesta, stabilirea unor elemente esențiale ale acesteia, considerăm că aceste cerințe nu sunt respectate.*

În plus, organizarea și funcționarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se reglementează prin lege organică, potrivit art.73 alin.(3) lit. l) din Constituție, care menționează că *„Prin lege organică se reglementează: [...] organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, a instanțelor judecătorești, a Ministerului Public și a Curții de Conturi”*.

Ca atare, reglementările privind modul de organizare și funcționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în ceea ce privește controlul asupra măsurilor luate de către organele de cercetare penală pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal trebuie să fie adoptate de către legiuitor numai prin lege organică.

Pentru aceste motive, apreciem că sunt încălcate dispozițiile art. 1 alin. (4) din Constituție referitor la principiul separației și echilibrului puterilor în stat (prin delegarea unei atribuții ce aparține în exclusivitate legiuitorului către președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau unuia dintre judecătorii anume desemnați de către acesta), ale art.1 alin.(5) din Constituție, prin trimiterea la acte administrative, cu forță juridică inferioară legii, care să reglementeze, în absența unor norme cu forță juridică a legii organice, evaluarea activității Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, cu privire la supravegherea tehnică realizată de organele de urmărire penală, și ale art.73 alin. (3) lit.l) teza II din Constituție, întrucât aspectele reglementate prin actul normativ criticat trebuie reglementate prin lege organică, în acord cu dispozițiile constituționale ale art.1 alin.(4) și (5) din Legea fundamentală.

(ii) Examinând textul de lege criticat din perspectiva respectării **principiului legalității consacrat de art.1 alin.(5) din Constituție**, care prevede că „*În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie*” observăm că, prevederile acestuia nu îndeplinesc criteriile de claritate și previzibilitate. Astfel, se observă din redactarea textului **art. I pct. 2. din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016, care a modificat art. 142 alin. (2) din C.proc.pen.**, faptul că acesta nu este definit în mod clar și are un aspect cel puțin vag raportat la prevederile art. IV pct. 2. din același act normativ, care a modificat art.13 din Legea nr.14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, cu modificările și completările ulterioare.

Așadar, apreciem că textul de lege prevăzut de art. 142, alin. (1) din C.proc.pen., așa cum a fost modificat prin art. I pct. 2. din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016, care menționează că „*Procurorul pune în executare supravegherea tehnică ori poate dispune ca aceasta să fie efectuată de organul de cercetare penală sau de lucrători specializați din cadrul poliției*” nu reglementează în mod clar și previzibil care sunt efectiv organele de cercetare penală, care pot efectua supravegherea tehnică dispusă de procuror raportat la prevederile art.13 din Legea nr.14/1992, care menționează că ofițerii de informații pot efectua supravegherea tehnică dispusă de procuror, deși aceștia nu pot efectua acte de cercetare penală, nefiind organe de cercetare penală.

În plus, această reglementare apare ca fiind necorelată și raportat la prevederile art. 30 din C.proc.pen., care prevede că „*Organele specializate ale statului care realizează activitatea judiciară sunt: a) organele de cercetare penală [...]*”.

Ca atare, în opinia noastră, **acest text de lege nu este corelat și armonizat cu prevederile din art.13 din Legea nr.14/1992, așa cum a fost modificat prin art. IV pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016, precum și cu prevederile art. 30 din C.proc.pen.**

Orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat.

Reglementarea competențelor organelor judiciare reprezintă un element esențial ce decurge din principiul legalității, principiu ce constituie o componentă a statului de drept. Aceasta, deoarece o regulă esențială a statului de drept este aceea că atribuțiile/competențele autorităților sunt definite prin lege. Principiul legalității presupune, în principal, că organele judiciare acționează în baza competenței pe care legiuitorul le-a conferit-o, iar, subsecvent, presupune că acestea trebuie să respecte atât dispozițiile de drept substanțial, cât și pe cele de drept procedural incidente. Pe de altă parte, **în ceea ce privește legiuitorul, principiul legalității - componentă a statului de drept - îl obligă pe acesta să reglementeze în mod clar competența organelor judiciare.**

Curtea Constituțională a statuat că **legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrariului (Deciziile Curții Constituționale nr. 348/2014 și nr. 302/2017).**

Mai mult, având în vedere faptul că reglementarea privește norme de procedură penală, vizând restrângerea unor drepturi și libertăți cetățenești, pentru a fi respectată de către destinatarii săi, legea trebuie să îndeplinească anumite cerințe de claritate și previzibilitate, astfel încât acești destinatari să își poată adapta în mod corespunzător conduita.

În acest sens, instanța de contencios constituțional a statuat că o consecință a prevederilor art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, care prevăd obligativitatea respectării, în România, a Constituției, a supremației sale și a legilor, este aceea că **legiuitorul trebuie să reglementeze**

din punct de vedere normativ atât cadrul de desfășurare a procesului penal, cât și competența organelor judiciare și modul concret de realizare a fiecărei subdiviziuni, a fiecărei etape a procesului penal (Decizia Curții Constituționale nr. 302/2017 și nr. 390/2014).

Totodată, Curtea Constituțională a constatat că reglementarea competențelor organelor judiciare reprezintă un element esențial ce decurge din principiul legalității, principiu ce se constituie într-o componentă a statului de drept. Aceasta deoarece o regulă esențială a statului de drept este aceea că atribuțiile/competențele autorităților sunt definite prin lege. Principiul legalității presupune, în principal, că organele judiciare acționează în baza competenței pe care legiuitorul le-a conferit-o, iar, subsecvent, presupune că acestea trebuie să respecte atât dispozițiile de drept substanțial, cât și pe cele de drept procedural incidente, inclusiv a normelor de competență.

Pe de altă parte, în ceea ce privește legiuitorul, principiul legalității - componentă a statului de drept - îl obligă pe acesta să reglementeze în mod clar competența organelor judiciare. În acest sens, instanța de contencios constituțional a statuat că legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrariului (**Decizia Curții Constituționale nr. 348/2014**).

Așadar, având în vedere importanța regulilor de competență în materia penală, legiuitorului îi incumbă obligația de a adopta prevederi care să determine respectarea acesteia în practică, prin reglementarea unor competențe adecvate aplicabile în caz contrar. Aceasta deoarece aplicarea efectivă a legislației poate fi obstrucționată prin absența unor competențe corespunzătoare, precum și printr-o reglementare insuficientă sau selectivă a acestora.

În plus, conferirea calității de mijloc de probă în procesul penal înregistrărilor rezultate în urma desfășurării activității specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, se poate realiza numai în măsura în care această reglementare este însoțită de o procedură clară și explicită referitoare la verificarea legalității acestui element¹.

De asemenea, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 72 din 29 ianuarie 2019, a constatat că normele legale care privesc procesul penal trebuie să fie clare, precise și previzibile, ceea ce presupune, printre altele, și obligația legiuitorului de a reglementa un cadru normativ coerent în care normele edictate să se completeze și să se dezvolte reciproc într-un mod armonios, fără a crea antinomii între actul normativ care constituie sediul general al materiei și cele care reglementează aspecte particulare sau speciale ale acesteia. Prin urmare, aceste din urmă acte normative trebuie să se coroboreze cu Codul de procedură penală, să se integreze în mod organic în concepția de ansamblu a acestuia și să detalieze prevederile procedural penale.

O noțiune legală poate avea un conținut și înțeles autonom diferit de la o lege la alta, cu condiția ca legea care utilizează termenul respectiv să îl și definească. Astfel, legiuitorul trebuie să prevadă cu exactitate obligațiile pe care le are fiecare organ judiciar, care se impune a fi circumscrise modului concret de realizare a atribuțiilor acestora, prin stabilirea, în mod neechivoc, a operațiunilor pe care acestea le îndeplinesc în exercitarea atribuțiilor lor. În soluționarea cauzei, procurorul nu se poate îndepărta de conținutul acesteia, realizând delimitări ce intră în competența puterii legiuitoare.

Menționăm și faptul că, referitor la cerințele de calitate ale legii, garanție a principiului legalității, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărârile din 4 mai 2000, 25 ianuarie

¹ Decizia nr. 55 din 4 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 517 din 17 iunie 2020.

2007, 24 mai 2007 și 5 ianuarie 2010, pronunțate în cauzele Rotaru împotriva României (paragraful 52), Sissanis împotriva României (paragraful 66), Dragotoniș și Militaru-Pidhorni împotriva României (paragraful 34) și Beyeler împotriva Italiei (paragraful 109), a reținut obligativitatea asigurării acestor standarde de calitate a legii drept garanție a principiului legalității, prevăzut la art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Astfel, prin Hotărârea pronunțată în Cauza Sissanis împotriva României (paragraful 66), instanța europeană a reținut că sintagma "prevăzută de lege" **impune ca măsura incriminată să aibă un temei în dreptul intern, însă vizează, de asemenea, calitatea legii în cauză: aceasta trebuie, într-adevăr, să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în ceea ce privește efectele sale. S-a reținut, totodată, că, pentru ca legea să satisfacă cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului. În plus, a fost statuat faptul că nu poate fi considerată drept "lege" decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite cetățeanului să își controleze conduita; apelând la nevoie la consiliere de specialitate în materie, el trebuie să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, față de circumstanțele speței, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită faptă.**

De asemenea, prin Hotărârea pronunțată în Cauza Rotaru împotriva României (paragraful 52), Curtea Constituțională a reamintit jurisprudența sa constantă, conform căreia "prevăzut de lege" înseamnă nu doar o anume bază legală în dreptul intern, dar și calitatea legii în cauză: astfel, aceasta trebuie să fie accesibilă persoanei și previzibilă. Totodată, în Hotărârea pronunțată în Cauza Dragotoniș și Militaru-Pidhorni împotriva României (paragraful 34), Curtea de la Strasbourg a statuat că noțiunea "drept" folosită la art. 7 din Convenție corespunde noțiunii de "lege" ce apare în alte articole din Convenție; ea înglobează dreptul de origine atât legislativă, cât și jurisprudențială și implică condiții calitative, printre altele, pe cele ale accesibilității și previzibilității (a se vedea și **Decizia Curții Constituționale nr. 23/2016**).

În consecință, **apreciem că textul criticat nu îndeplinește standardele de claritate, precizie și previzibilitate ale legii penale, încălcând principiul legalității procesului penal, reglementat la art. 2 din C.proc.pen. și, prin urmare, prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție, care prevăd obligativitatea respectării în România a Constituției, a supremației sale și a legilor.**

(iii) Cu privire la textele criticate se impune și o analiză a acestora din perspectiva paralelismului legislativ.

Astfel, în ceea ce privește dispozițiile **art.I pct.2.** din actul normativ criticat, acestea menționează că: „*Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 486 din 15 iulie 2010, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează: „2.La articolul 142, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins: «(1) Procurorul pune în executare supravegherea tehnică ori poate dispune ca aceasta să fie efectuată de organul de cercetare penală sau de lucrători specializați din cadrul poliției.»”*

Totodată, potrivit **art. IV pct. 2** din același act normativ, „*Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează: 2.Articolul 13 se modifică și va avea următorul cuprins: «Organele Serviciului Român de Informații nu pot efectua acte de cercetare penală, nu pot lua măsura reținerii sau arestării preventive și nici dispune de spații proprii de arest. Prin excepție, organele Serviciului Român de Informații pot fi desemnate organe de cercetare penală speciale conform art. 55 alin. (5) și (6) din Codul de procedură*

penală pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, conform prevederilor art. 57 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală»".

Analizând textele legale criticate, observăm că există un **paralelism legislativ în privința reglementării organelor de cercetare penală**, care pot efectua supravegherea tehnică sub îndrumarea procurorului potrivit textelor de lege indicate mai sus.

Astfel, în susținerea acestui argument, arătăm că, în temeiul **art.142 alin.(1) din C.proc.pen.**, astfel cum a fost modificat prin **art.I pct.2. din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016**, procurorul pune în executare supravegherea tehnică ori poate dispune ca aceasta să fie **efectuată de organul de cercetare penală sau de lucrători specializați din cadrul poliției.**

Însă, pe de altă parte, potrivit prevederilor **art. 13 din Legea nr. 14/1992** privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, cu modificările și completările ulterioare, modificat prin **art.IV pct.2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016**, **Organele Serviciului Român de Informații nu pot efectua acte de cercetare penală, nu pot lua măsura reținerii sau arestării preventive și nici dispune de spații proprii de arest.** Prin excepție, organele Serviciului Român de Informații pot fi desemnate organe de cercetare penală speciale conform art. 55 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, conform prevederilor art. 57 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală.

Cu alte cuvinte, dacă Serviciul Român de Informații nu poate efectua acte de cercetare penală, atunci nu poate avea atribuții judiciare, nefiind un organ de urmărire penală, și nici nu poate exercita acte de urmărire penală, separat sau în colaborare cu procurorii. Implicit nici nu poate strânge și administra probe referitoare la o cauză penală. Ca atare, nu reprezintă un organ de cercetare penală în sensul prevăzut de art. 30 C.proc.pen., Serviciul Român de Informații neavând calitatea de organ de urmărire penală și, prin urmare, nici competență în acest domeniu.

În plus, organele Serviciului Român de Informații nu sunt prevăzute de lege ca fiind organe de cercetare penală ca atare, acestea putând fi doar desemnate, cand se apreciază oportun, organe de cercetare penale speciale, deși potrivit art. 30 C.proc.pen. numai organele de cercetare penală prevăzute în mod expres de lege pot efectua supravegherea tehnică prevăzută de art. 142 alin. (1), iar ofițerii de informații nu sunt prevăzuți în acest text de lege, fapt constatat și de Curtea Constituțională.

Așadar, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 aduce atingere prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta sa referitoare la caracterul previzibil al legii, motivat de lipsa de reglementare a condițiilor și procedurii concrete potrivit căroră "*organele Serviciului Român de Informații **pot fi desemnate** organe de cercetare penală speciale.*"

Astfel, soluția legislativă² a art. IV pct. 2 din ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016, cu referire la art. 13 din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, modificată și completată, apare ca fiind lipsită de claritate, precizie și previzibilitate, nepermițând subiecților să înțeleagă care sunt criteriile și procedura prin care organele Serviciului Român de Informații pot fi abilitate să realizeze măsuri cu un grad ridicat de intruziune în viața privată a persoanelor.

Examinând textul art. IV pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 cu referire la art.13 din Legea nr.14/1992, observăm că prima teză stabilește **regula** potrivit căreia

² Art. 13 Organele Serviciului Român de Informații nu pot efectua acte de cercetare penală, nu pot lua măsura reținerii sau arestării preventive și nici dispune de spații proprii de arest. Prin excepție, organele Serviciului Român de Informații pot fi desemnate organe de cercetare penală speciale conform art. 55 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, conform prevederilor art. 57 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală."

"Organele Serviciului Român de Informații nu pot efectua acte de cercetare penală, nu pot lua măsura reținerii sau arestării preventive și nici dispune de spații proprii de arest", dar și excepția care permite organelor Serviciului Român de Informații să fie desemnate organe de cercetare penală speciale conform art. 55 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, conform prevederilor art. 57 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală". Constatăm că teza finală a art. IV pct. 2 **reprezintă o excepție de strictă interpretare, care trebuie aplicată doar în situații limitate.** Or, având în vedere că normele de competență sunt de strictă interpretare, dar acestea nu sunt prevăzute în corpul legii, ci sunt lăsate la latitudinea procurorului, care poate atribui sau nu organelor Serviciului Român de Informații calitatea de organ de cercetare penală specială, este încălcat principiul legalității.

Reglementarea competențelor organelor judiciare reprezintă un element esențial ce decurge din principiul legalității, principiu ce se constituie într-o componentă a statului de drept. Aceasta deoarece o regulă esențială a statului de drept este aceea că atribuțiile/competențele autorităților sunt definite prin lege. Curtea Constituțională a constatat că principiul legalității presupune, în principal, că organele judiciare acționează în baza competenței pe care legiuitorul le-a conferit-o, iar, subsecvent, presupune că acestea trebuie să respecte atât dispozițiile de drept substanțial, cât și pe cele de drept procedural incidente, inclusiv normele de competență. Pe de altă parte, instanța de contencios constituțional a statuat că legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate **întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Decizia Curții Constituționale nr. 348 din 17 iunie 2014).**

Cadrul legal general care permite procurorului să dispună altor organe efectuarea supravegherii tehnice este determinat de dispozițiile art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, potrivit căruia *"Procurorul pune în executare supravegherea tehnică ori poate dispune ca aceasta să fie efectuată de organul de cercetare penală sau de lucrători specializați din cadrul poliției."* Așa cum am arătat, organele de cercetare penală speciale constituie o categorie distinctă de cea a organelor de cercetare penală îndrituite de art. 142 alin. (1) să efectueze supravegherea tehnică.

Având în vedere aceste argumente și caracterul intruziv al măsurilor de supraveghere tehnică, apreciem că este obligatoriu ca măsurile de supraveghere tehnică să se realizeze într-un cadru normativ clar, precis și previzibil, atât pentru persoana supusă acestei măsuri, cât și pentru organele de urmărire penală și pentru instanțele de judecată. În caz contrar, s-ar ajunge la posibilitatea încălcării într-un mod aleatoriu/abuziv a unora dintre drepturile fundamentale esențiale într-un stat de drept: viața intimă, familială și private.

Mai mult, întrucât Serviciul Român de Informații nu este organ de cercetare penală în sensul art. 30 din C.proc.pen. și nici nu este menționat în vreuna dintre tezele avute în vedere de art. 142 alin. (1) din C.proc.pen., care menționează că procurorul pune în executare supravegherea tehnică ori poate dispune ca aceasta să fie efectuată de organul de cercetare penală sau de lucrători specializați din cadrul poliției, atunci ofițerii de informații nu pot avea atribuții în urmărirea penală și, respectiv a supravegherii tehnice dispuse de către procuror.

În acest sens, menționăm faptul că, prin Decizia Curții Constituționale nr. 51 din 16 februarie 2016³, *instanța de contencios constituțional a constatat că nicio reglementare din legislația națională în vigoare, cu excepția dispozițiilor art. 142 alin. (1) Cod de procedură penală, nu conține vreo normă care să consacre expres competența unui alt organ al statului, în afara organelor de urmărire penală, de a efectua interceptări, respectiv de a pune în executare un*

³ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 190 din 14 martie 2016.

mandat de supraveghere tehnică. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că este justificată opțiunea legiuitorului ca mandatul de supraveghere tehnică să fie pus în executare de procuror și de organele de cercetare penală, care sunt organe judiciare, conform art.30 C.proc.pen. însă această opțiune nu se justifică în privința includerii, în cuprinsul art. 142 alin. (1) C.proc.pen. a sintagmei «alte organe specializate ale statului», neprecizate în cuprinsul Codului de procedură penală sau în cuprinsul altor legi speciale. Prin urmare, Curtea Constituțională a constatat că sintagma „ori de alte organe specializate ale statului” din cuprinsul dispozițiilor art. 142 alin. (1) C.proc.pen. este neconstituțională.

Așadar, instanța de contencios constituțional a reținut că este justificată opțiunea legiuitorului ca mandatul de supraveghere tehnică să fie pus în executare de procuror și de organele de cercetare penală, care sunt organe judiciare, conform art. 30 C. proc.pen., precum și de către lucrătorii specializați din cadrul poliției, în condițiile în care aceștia pot deține avizul de ofițeri de poliție judiciară, în condițiile art. 55 alin. (5) din Codul de procedură penală. Această opțiune nu se justifică, însă, în privința includerii, în cuprinsul art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, a sintagmei "alte organe specializate ale statului", neprecizate în cuprinsul Codului de procedură penală sau în cuprinsul altor legi speciale.

Pentru aceleași considerente reținute de Curtea Constituțională, prin decizia precitată, în opinia noastră, Serviciul Român de Informații nu este organ de cercetare penală în sensul art. 30 din C.proc.pen. și nu poate fi încadrat în ipoteza prevăzută de prevederile art.142 alin.(1) din C.proc.pen.

În măsura în care intenția legiuitorului ar fi fost în sensul de a considera ca fiind organ de cercetare penală Serviciul Român de Informații, nu prevedea în mod expres interdicția acestei instituții de a putea efectua acte de procedură penală și integra textul de lege criticat în sistemul normativ pentru a evita paralelismul legislativ și a veni în conflict cu prevederile art. 142 alin. (1) C.proc.pen. Întrucât legiuitorul nu a făcut acest lucru, s-a creat o situație de incoerență legislativă concretizată în dublarea unei reglementări referitoare la organele de cercetare penală competente să pună în executare supravegherea tehnică, în condițiile art.57 alin.(2) teza finală, ceea ce demonstrează existența unui paralelism legislativ.

În jurisprudența sa⁴, Curtea Constituțională a reținut că "*legile și ordonanțele/ordonanțele de urgență aflate în vigoare se bucură de prezumția de constituționalitate, astfel că orice intervenție legislativă ulterioară cu privire la obiectul lor de reglementare nu se poate transforma într-o reglementare concurență actului normativ aflat în vigoare, ci trebuie să respecte această prezumție, modificând, completând sau abrogând, după caz, reglementarea inițială.*"

Astfel, actul normativ criticat nesocotește, în ceea ce privește obiectul de reglementare, cerințele obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, generând un paralelism legislativ, interzis de prevederile art.16 din Legea nr. 24/2000, paralelism care determină apariția unor situații de incoerență și instabilitate legislative.

În acest sens, cu privire la existența unor paralelisme de reglementare, în jurisprudența sa, spre exemplu, Decizia nr. 420 din 3 iulie 2019, Curtea Constituțională a reținut că, deși normele de tehnică legislativă nu au valoare constituțională, prin reglementarea acestora legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concură la asigurarea unei

⁴ Decizia nr. 242 din 3 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 12 iunie 2020, paragraful 85.

legislații ce respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesare.

Având în vedere cele de mai sus, considerăm că prevederile **Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2016** sunt **neconstituționale din perspectiva existenței unui paralelism legislativ, prohibit de art.1 alin. (5) din Constituție și art. 16 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată.**

(iv) Apreciem că legiuitorul nu a reglementat suficient de clar și precis cadrul în care organele de cercetare penală, respectiv ofițerii de informații pot efectua supravegherea tehnică dispusă de procuror, iar lipsa de claritate și previzibilitate a procedurii de obținere a probelor, prin prisma reglementării ambigue în ceea ce privește organele penale de cercetare care pot realiza activitățile de supraveghere tehnică pot conduce la contestarea legalității administrării probelor ceea ce determină lipsa de eficiență a acestora cu consecințe în planul respectării accesului liber la justiție și dreptului la un proces echitabil prevăzut de **art. 21 din Constituție.**

În doctrină s-a apreciat că, deși legea nu precizează în ce poate consta vătămarea procesuală, aceasta se poate constitui în încălcarea drepturilor pe care le au părțile în procesul penal. Totodată, s-a arătat că se poate defini vătămarea ca atingerea adusă principiilor fundamentale ale procesului penal din care rezultă posibilitatea de a nu se realiza scopul acestuia. De asemenea, s-a menționat că, prin vătămare, se poate înțelege orice atingere adusă justiției sau intereselor legitime ale părților. **Atingerea se aduce părților din proces în cazul în care li se încalcă un drept procesual ori o garanție procesuală de natură a le asigura apărarea intereselor lor legitime în cursul procesului penal.**

Ca atare, în considerarea acestor argumente Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 302/2017 a constatat că dovedirea unei vătămări a drepturilor unei persoane exclusiv prin nerespectarea de către organul de urmărire penală a dispozițiilor referitoare la competența după materie și după persoană se transformă într-o probă greu de realizat de către cel interesat, ce echivalează, în fapt, cu o veritabilă *probatio diabolica*, și implicit determină încălcarea dreptului fundamental la un proces echitabil.

În consecință, participarea organelor de cercetare penală la actele de procedură penală, trebuie să fie asigurată de către organe competente, expres prevăzute de lege și care să îndeplinească condițiile în acest sens.

Menționăm faptul că, în acest sens, competență funcțională este recunoscută de Curtea Constituțională ca fiind „*aptitudinea unui organ judiciar de a desfășura anumite activități specifice,*” (a se vedea **Decizia Curții Constituționale nr. 302/2017**). Astfel, Curtea Constituțională a observat că, „*pentru buna desfășurare a activității organelor judiciare, se impune respectarea fermă a competenței lor materiale și după calitatea persoanei. Nerespectarea normelor legale privind competența materială și după calitatea persoanei produce o vătămare care constă în dereglarea mecanismului prin care este administrată justiția*”.

Ca atare, în acord cu prevederile **art. 21 alin. (3) teza I din Constituție** care menționează că „*Părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil*” și pentru garantarea dreptului la un proces echitabil considerăm necesar ca legiuitorul să prevadă în mod clar competența specializată a ofițerilor de informații, care își desfășoară activitatea în cadrul Serviciului Român de Informații, în acord cu statutul special pe care textul de lege criticat l-a acordat acestora în cadrul procedurii de urmărire penală astfel cum este reglementat de **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016.**

Așadar, **limitarea dreptului la un proces echitabil trebuie să se facă cu respectarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) și ale art. 21 alin. (3) din Legea fundamentală, iar gradul de**

precizie a termenilor și noțiunilor folosite trebuie să fie unul ridicat, dată fiind natura dreptului fundamental limitat. Standardul constituțional de protecție a libertății individuale impune ca limitarea acesteia să se realizeze într-un cadru normativ care, pe de o parte, să stabilească expres cazurile de limitare a acestei valori constituționale, iar, pe de altă parte, să prevadă într-un mod clar, precis și previzibil, aceste cazuri (**Decizia Curții Constituționale nr. 553/2015**).

Precizăm și faptul că, în ceea ce privește **art. 6 parag. (1) teza I din Convenția Europeană a Drepturilor Omului**, acesta prevede că „*Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa*”.

În acest sens, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a statuat că scopul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale este "să apere nu drepturi teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective" (Cazul *Airey c. Irlandei*, 1979).

Corespunzător acestui principiu, la nivelul ordinii juridice interne garantarea dreptului de acces la justiție se realizează prin două texte legale: art. 21 din Constituție, și respectiv art. 6 paragraful 1 din Convenție, care odată cu ratificarea sa a devenit parte din legislația internă. În consecință, în sistemul de drept românesc, dreptul la un proces echitabil este protejat atât de art. 21 din Constituție, cât și de art. 6 din Convenție, acest drept beneficiând de o dubla protecție, iar în situațiile care exced aplicării art. 6 din Convenție, accesul la justiție nu rămâne lipsit de garanție, ci beneficiază de protecția oferită de art. 21 din Constituție. Astfel, în virtutea acestor prevederi eventualele limitări ale accesului la justiție nu pot combate însăși substanța acestui drept. Mai mult, **aceste limitări trebuie să urmărească întotdeauna un scop legitim și să rămână proporționale cu acesta.**

În cauza *Golder c. Regatului Unit* (*Golder c. Regatului Unit*, 4451/70, 21 februarie 1975) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a introdus un principiu foarte important, și anume că limitările impuse de stat nu pot fi admise în cazul în care restrâng accesul la justiție într-o așa manieră sau până la un nivel la care acest drept este atins în chiar substanța sa.

Prin urmare, așa cum indică și hotărârea *Ashingdane c. Regatului Unit* (*Ashingdane c. Regatului Unit*, 8225/78, 28 mai 1985), o astfel de limitare nu va fi compatibilă cu art. 6 paragraful 1 din Convenție decât în condițiile în care urmărește un scop legitim și dacă există o legatură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele adoptate și scopul urmărit pentru a fi atins.

Referitor la scopul urmărit, Curtea a arătat în hotărârea *Kemp și alții c. Luxemburg* (*Kemp și alții c. Luxemburg*, 17140/05, 24 aprilie 2008), că dreptul de acces la justiție este încălcat atunci când reglementarea sa încetează să mai servească obiectivelor de securitate juridică și bună administrare a justiției și se transformă într-o barieră care împiedică justițiabilul să vadă substanța litigiului sau să fie tranșată de către jurisdicția competentă.

În ceea ce privește proporționalitatea ingerinței statului în dreptul de acces la justiție cu scopul urmărit, acesta este, din punct de vedere practic, cel mai important criteriu de apreciere a încălcării art. 6 paragraful 1 din Convenție în raport cu jurisprudența Curții. Astfel, aplicarea principiului proporționalității implică faptul că instanța europeană determină dacă statul, limitând dreptul de acces, nu și-a depășit marja de apreciere, aducând astfel o restricție severă, nerezonabilă, în raport de scopul legitim al bunei administrări a justiției sau cel al securității juridice. **Evaluarea gradului de proporționalitate se face cu precădere în funcție de accesibilitatea și previzibilitatea interpretării și aplicării regulii de drept.** Astfel, potrivit unei hotărâri a Curții, *Cantoni c. Frantei* (*Cantoni c. Frantei*, 17862/91, 15 noiembrie

1996), aceasta a statuat că noțiunile de "drept" și "lege" care apar în articolele Convenției, implicit sau expres, privesc condiții calitative, între altele acelea de accesibilitate și previzibilitate.

Ca atare, în opinia noastră, prevederile art. 142 alin. (1) din C.proc.pen., astfel cum au fost modificate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 raportat la cele ale art. 13 din Legea nr. 14/1992, cu modificările și completările ulterioare, așa cum a fost modificat prin art.IV pct.2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016, restrâng dreptul la un proces echitabil în cadrul procesului penal, întrucât reglementarea referitoare la categoriile de organe de cercetare penală, care pot efectua supravegherea tehnică dispusă de procuror, în acest caz, este imprecisă și neclară, iar omisiunea legiuitorului de a reglementa în cuprinsul soluției legislative criticate, în mod expres, care sunt organele de urmărire penală competente are relevanță constituțională, prin încălcarea dreptului la un proces echitabil al justițiabililor.

(v) Legiuitorul trebuie să reglementeze din punct de vedere normativ atât cadrul de desfășurare a procesului penal, cât și competența organelor judiciare și modul concret de realizare a fiecărei etape a procesului penal. Cu atât mai mult, reglementarea privind efectuarea de supraveghere tehnică și organele care efectuează această supraveghere (întrucât reglementarea privește norme de procedură penală, vizând posibilitatea restrângerii unor drepturi și libertăți cetățenești), trebuie clar precizată în lege pentru ca această procedură să nu fie îndeplinită de persoane care nu sunt prevăzute de lege, sau care au un statut incert, și, care, astfel poate crea situații în care ofițerii de informații, în procedura de supraveghere tehnică, să acționeze discreționar, în dezacord cu prevederile art. 26 din Constituție.

Așadar, legiuitorul trebuie să prevadă cu exactitate obligațiile pe care le are fiecare organ judiciar, modul concret de realizare a atribuțiilor acestora, prin stabilirea, în mod neechivoc, a operațiunilor pe care acestea le îndeplinesc în exercitarea atribuțiilor lor și, mai ales, a gradului de competență pe care fiecare organ judiciar îl are în fiecare etapă procesuală penală.

Ca atare, nu excludem posibilitatea ca procurorul să pună în executare supravegherea tehnică, dar aceasta trebuie să fie efectuată numai de către organele de cercetare penală strict prevăzute de lege, în mod clar și precis, și, care își desfășoară activitatea în condiții de legalitate, în caz contrar existând riscul încălcării dreptului la viața intimă, familială și privată, încălcându-se astfel art. 26 din Constituție.

În acest sens, instanța de contencios constituțional a reținut faptul că, având în vedere [...] caracterul intruziv al măsurilor de supraveghere tehnică [...] este obligatoriu ca aceasta să se realizeze într-un cadru normativ clar, precis și previzibil, atât pentru persoana supusă acestei măsuri, cât și pentru organele de urmărire penală și pentru instanțele de judecată. În caz contrar, s-ar ajunge la posibilitatea încălcării într-un mod aleatoriu/abuziv a unora dintre drepturile fundamentale esențiale într-un stat de drept: viața intimă, familială și privată. Este îndeobște admis că drepturile prevăzute la art. 26 din Constituție nu sunt absolute, însă limitarea lor trebuie să se facă cu respectarea dispozițiilor art.1 alin.(5) din Legea fundamentală, iar gradul de precizie a termenilor și noțiunilor folosite trebuie să fie unul ridicat, dată fiind natura drepturilor fundamentale limitate. Așadar, standardul constituțional de protecție a vieții intime, familiale și private și a secretului corespondenței impune ca limitarea acestora să se realizeze într-un cadru normativ care să stabilească expres, într-un mod clar, precis și previzibil care sunt organele abilitate să efectueze operațiunile care constituie ingerințe în sfera protejată a drepturilor (Decizia Curții Constituționale nr. 51/2016).

Totodată, precizăm că în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în cauza *Weber și Saravia împotriva Germaniei*⁵, Curtea a observat că legislația care creează, prin simpla sa existență, pentru toți cei cărora li s-ar putea aplica, o amenințare de supraveghere, afectează astfel în mod clar libertatea de comunicare dintre utilizatorii serviciilor de telecomunicații și constituie așadar în sine o ingerință în exercitarea de către reclamanți a drepturilor lor garantate de art. 8 din Convenție, indiferent de măsurile luate în fapt.

Acest aspect este reluat și în hotărârea *Kennedy împotriva Regatului Unit*⁶, care precizează că, pentru a clarifica dacă o persoană particulară se poate plânde de o ingerință ca urmare a simplei existențe a unei legislații care autorizează măsuri de supraveghere secretă, Curtea trebuie să ia în considerare disponibilitatea oricărei căi de atac la nivel intern, dar și riscul ca măsurile de supraveghere secretă să fi fost aplicate persoanei în cauză. Atunci când nu există nicio posibilitate de a contesta aplicarea unor măsuri de supraveghere secretă la nivel intern, suspiciunile și temerile populației cu privire la utilizarea abuzivă a competențelor de supraveghere secretă nu sunt nejustificate. Într-un astfel de caz, este necesar un control sporit din partea Curții, chiar dacă, în practică, riscul de supraveghere nu este mare.

Aceste aspecte s-au regăsit și în jurisprudența Curții, în hotărârea privind Asociația pentru integrarea europeană și drepturile omului și *Ekimdjiev împotriva Bulgariei*⁷.

În acest caz, reclamanții, o asociație fără scop lucrativ și un avocat, reprezentant al reclamanților în fața Curții, au susținut că, în temeiul unei legi privind mijloacele de supraveghere din 1997, puteau face obiectul unor măsuri de supraveghere în orice moment și fără notificare. Curtea consideră că aceștia puteau pretinde că sunt direct afectați de lege și le recunoaște statutul de victimă în temeiul art. 34 din Convenție.

În cauze în care reclamanții au avut legătură cu organizații care acționează în domeniul libertăților civile sau au reprezentat reclamanți în fața Curții, aceasta din urmă utilizează același raționament pentru a constata o ingerință în exercitarea drepturilor acestor organizații sau a membrilor lor, protejate de art. 8 din Convenție⁸.

În jurisprudența referitoare la măsurile de supraveghere secretă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului stabilește următoarele garanții minime împotriva abuzurilor de autoritate pe care legea trebuie să le conțină: natura infraacțiunilor care pot duce la un mandat de interceptare; definirea categoriilor de persoane care ar putea fi supuse interceptării; stabilirea unei limite a duratei executării măsurii; procedura de urmat pentru examinarea, utilizarea și păstrarea datelor colectate; măsurile de precauție ce trebuie luate pentru comunicarea datelor către alte părți; precum și circumstanțele în care este posibilă sau necesară ștergerea ori distrugerea înregistrărilor⁹.

În ceea ce privește întrebarea dacă o ingerință este „necesară într-o societate democratică” pentru atingerea unui scop legitim, Curtea a recunoscut că, atunci când autoritățile naționale pun în balanță interesele statului pârât pentru a proteja securitatea națională prin măsuri secrete de supraveghere, pe de o parte, și gravitatea ingerinței în exercitarea de către reclamant a dreptului la respectarea vieții private, pe de altă parte, aceste autorități dispun de o anumită marjă de apreciere în alegerea mijloacelor corespunzătoare pentru atingerea scopului

⁵ *Weber și Saravia împotriva Germaniei* (dec.), nr. 54934/00, pct. 78, CEDO 2006-XI.

⁶ *Kennedy împotriva Regatului Unit*, nr. 26839/05, 18 mai 2010.

⁷ *Asociația pentru integrarea europeană și drepturile omului și Ekimdjiev împotriva Bulgariei*, nr. 62540/00, pct. 58-60, 28 iunie 2007.

⁸ *Liberty și alții împotriva Regatului Unit*, nr. 58243/00, pct. 56-57, 1 iulie 2008.

⁹ *Amann împotriva Elveției (MC)*, nr. 27798/95, pct. 56-58, CEDO 2000-II; *Prado Bugallo împotriva Spaniei*, nr. 58496/00, pct. 30, 18 februarie 2003; *Weber și Saravia*, citată anterior, pct. 95; și *Asociația pentru Integrare Europeană și Drepturile Omului și Ekimdzhiev*, citată anterior, pct. 76.

legitim de protejare a securității naționale. Însă această marjă de apreciere se corelează cu un control european care vizează atât legislația, cât și deciziile de aplicare a acesteia. Curtea trebuie să se convingă de existența unor garanții corespunzătoare și eficiente împotriva abuzurilor deoarece un sistem de supraveghere secretă conceput pentru a proteja securitatea națională riscă să submineze democrația, ba chiar să o distrugă, pe motivul apărării acesteia. Evaluarea acestei chestiuni depinde de toate circumstanțele cauzei, precum natura, domeniul de aplicare și durata măsurilor posibile; motivele necesare pentru dispunerea lor; autoritățile competente să le permită, să le efectueze și să le controleze; precum și tipul de căi de atac prevăzut de dreptul intern. Curtea trebuie să verifice dacă procedurile de control asupra inițierii și aplicării măsurilor restrictive sunt susceptibile de a circumscrie „ingerința” în ceea ce constituie o măsură „necesară într-o societate democratică”.

Examinarea și controlul măsurilor de supraveghere secretă pot interveni în trei etape: în momentul dispunerii supravegherii, în cursul desfășurării ei sau după încetarea ei. În ceea ce privește primele două etape, însăși natura și logica supravegherii secrete impun exercitarea, fără cunoștința persoanei vizate, nu doar a supravegherii ca atare, ci și a controlului aferent. Prin urmare, **întrucât în mod necesar persoana vizată este împiedicată să recurgă la o cale de atac eficientă ori să ia parte direct la un control, este indispensabil ca procedurile existente să ofere ele însele garanții corespunzătoare și echivalente în apărarea drepturilor persoanei.** În plus, pentru a nu depăși limitele necesității în sensul art. 8 parag. 2 din Convenție, trebuie respectate cât mai fidel posibil, în procedurile de control, valorile unei societăți democratice. Într-un domeniu în care abuzurile sunt, potențial, destul de ușoare în cazuri individuale și ar putea avea consecințe negative pentru societatea democratică în ansamblu, este dezirabil în principiu să se încredințeze acest control unei instanțe deoarece puterea judecătorească oferă cele mai bune garanții de independență, imparțialitate și procedură legală (Klass și alții, citată anterior, pct. 55-56).

În ceea ce privește a treia etapă, respectiv încetarea supravegherii, chestiunea notificării a posteriori a măsurilor de supraveghere este indisolubil legată de cea a eficacității căilor de atac și deci de existența unor garanții efective împotriva folosirii abuzive a competențelor de supraveghere. Persoana vizată cu greu poate, în principiu, să conteste retroactiv în instanță legalitatea măsurilor întreprinse fără știrea sa, dacă nu este informată despre acestea (Klass și alții, citată anterior, pct. 57; și Weber și Saravia, decizia citată anterior, pct. 135), sau dacă – în altă ipoteză –, bănuind că îi sunt ori i-au fost interceptate comunicațiile, persoana are posibilitatea de a sesiza instanțele, acestea având competență chiar dacă subiectul interceptării nu a fost informat despre această măsură (Kennedy, citată anterior, pct. 167).

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că „*Interceptarea convorbirilor telefonice reprezintă o ingerință a autorităților publice în dreptul la viață privată și corespondență, care va încălca art. 8 parag. 2 din Convenția europeană dacă nu este conformă prevederilor legale, nu are unul dintre scopurile prevăzute în art. 8 parag. 2 și nu este necesară într-o societate democratică pentru a atinge acest scop*”¹⁰.

În concluzie, în opinia noastră, prevederile art. 142 alin. (1) din C.proc.pen., astfel cum au fost modificate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 raportat la art. 13 din Legea nr. 14/1992, cu modificările și completările ulterioare, așa cum a fost modificat prin art. IV pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016, aduc atingere dreptului la viața intimă, familială și privată, încălcându-se astfel art. 26 din Constituție.

¹⁰ Cauza Valenzuela Contreras c. Spaniei, Hotărârea din 30 iulie 1998, în N. Volonciu, A. Barbu, op. cit., p. 131.

Față de cele de mai sus, **Avocatul Poporului** apreciază că argumentele invocate susțin neconstituționalitatea prevederilor *Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal (Pl-x nr. 250/2016)* și solicită Curții Constituționale pronunțarea unei decizii de admitere a obiecției de neconstituționalitate astfel cum a fost invocată.

AVOCATUL POPORULUI,

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

SENATUL ROMÂNIEI
Nr. 3530 / 22.11.2021

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România
Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80
Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.3504A/2020

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ
NR. 9279 / 22 NOV 2021

Doamnei
Anca Dana DRAGU
Președintele Senatului

Biroul permanent al Senatului
L. 173 / 23.11.2021

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Avocatul Poporului, referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal.

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 8 decembrie 2021 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 16 decembrie 2021.

Vă asigurăm, doamnă Președinte, de deplina noastră considerație.

Președinte,

Prof.univ.dr. Valer Dorneanu

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București.
www.avp.ro

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ

NR. 9231 / 19 NOV 2021

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro

Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr. 3504A1/2021

AVOCATUL POPORULUI

REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE Nr. 23426 / 19. NOV. 2021

Domnului Prof. univ. dr. Valer Dorneanu,

Președintele Curții Constituționale,

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 15 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă transmitem, alăturat, *sesizarea de neconstituționalitate referitoare la prevederile Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal (PL-x nr. 250/2016).*

Vă asigur, Domnule Președinte, de înalta mea considerație.

Avocatul Poporului,

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. a) din Constituția României și ale art. 15 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată,

**Avocatul Poporului formulează,
în termenul legal prevăzut de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, prezenta**

*Sesizare de neconstituționalitate
referitoare la prevederile Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal (PL-x nr. 250/2016),
față de prevederile art. 147 alin (4), art. 115 alin. (6), art. 1 alin. (5), art. 21 și art. 26 din Constituție,
din perspectiva următoarelor*

MOTIVE DE NECONSTITUȚIONALITATE

I. Motive de neconstituționalitate extrinsecă

În primul rând, trebuie precizat faptul că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 a fost aprobată prin legea supusă controlului de constituționalitate în forma adoptată de Guvern, fără modificări și/sau completări.

Apreciem că prevederile Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal (PL-x nr. 250/2016), contravin art. 147 alin (4), art. 115 alin. (6), art. 1 alin. (5), art. 21 și art. 26 din Constituție din perspectiva considerentelor prezentate mai jos.

1. Încălcarea principiului obligativității deciziilor Curții Constituționale reglementat de prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție, potrivit cărora „Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor”.

Potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii, astfel că, în situația în care instanța de control constituțional a constatat neconstituționalitatea unei anumite soluții legislative, nu este permis ca aceasta să devină parte a dreptului pozitiv prin intermediul unui alt act normativ.

Dispozițiile art. IV pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 conferă ofițerilor de informații dreptul de a efectua acte de urmărire penală, din dispoziția procurorului, aceștia putând fi desemnați organe de cercetare penală specială. Deși, în aparență, competența lor este reglementată dintr-o dublă perspectivă - în primul rând, se referă la infracțiunile de terorism și celor contra securității naționale, iar în al doilea rând, este permisă pentru punerea în aplicare a mandatelor de supraveghere tehnică, în realitate competența acestora nu este reglementată în mod clar și previzibil, în condițiile în care textul nu stabilește criteriile și procedura aplicabilă în vederea desemnării ca organe de cercetare penală a unor organe a căror atare calitate nu este prevăzută de legislația procedural penală.

Analizând soluția legislativă cuprinsă în textul menționat, apreciem că Guvernul a transpus în dreptul pozitiv o normă care conservă viciul de neconstituționalitate reținut în considerentele Deciziei nr. 51/2016 a Curții Constituționale, prin care Curtea Constituțională a declarat neconstituțională o dispoziție legală tocmai pentru că permitea serviciilor de informații, care nu sunt organe judiciare, să efectueze acte de urmărire penală.

În considerentele Deciziei nr. 51/2016, făcând trimitere la legislația statelor Uniunii Europene, Curtea Constituțională a trasat legiuitorului exigențele pe care trebuie să le îndeplinească legislația care reglementează activitatea de supraveghere tehnică și de punere în executare a acesteia, în sensul că aceasta trebuie realizată prin norme clare și previzibile și să vizeze doar organele judiciare. În acest sens, codurile naționale de procedură penală prevăd, în mod expres, că activitatea de supraveghere tehnică este înfăptuită de către judecătorul de instrucție, de organele de urmărire penală și organe ale poliției și că, din punct de vedere tehnic, la realizarea acesteia sunt obligate să colaboreze, la nevoie, persoane juridice din domeniul furnizării de servicii de telecomunicații sau din alte domenii expres și limitativ prevăzute de legea procesual penală.

Or, în accepțiunea Codului de procedură penală, organele judiciare sunt strict și limitativ prevăzute de art. 30, și anume: a) organele de cercetare penală; b) procurorul; c) judecătorul de drepturi și libertăți; d) judecătorul de cameră preliminară; e) instanțele judecătorești. Observăm că organele de cercetare penală specială ale Serviciului Român de Informații constituie o categorie distinctă și nu realizează activitate judiciară, astfel încât acestea nu pot fi considerate organe judiciare.

Cu toate acestea, legiuitorul a prevăzut că organele Serviciului Român de Informații pot dobândi calitatea de organe de cercetare penală speciale în ceea ce privește punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute în titlul X din partea specială a Codului penal și infracțiunilor de terorism.

Mai mult, dispozițiile art. IV din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 nu respectă exigențele cuprinse în Recomandarea 1402/1999 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind controlul serviciilor de securitate internă în statele membre ale Consiliului Europei, care a trasat o serie de *Linii directoare* ce trebuie avute în vedere în legislația referitoare la implicarea serviciilor secrete în activitatea operațională. Astfel, la litera B, punctul 3 din aceste *Linii directoare* se reține că "*Serviciile de securitate internă nu ar trebui să fie autorizate să îndeplinească sarcini de aplicare a legii, cum ar fi anchete penale, arestări sau detenție. Datorită riscului ridicat de abuz al acestor puteri și pentru a evita duplicarea activităților clasice de poliție, astfel de competențe ar trebui să aparțină în mod exclusiv altor organe de executare a legii.*"

2. Încălcarea prevederilor art. 1 alin. (3) și (5) și ale art. 134 alin. (4) din Constituție motivat de nesolicitarea avizului Consiliului Superior al Magistraturii

Cu privire la competența Consiliului Superior al Magistraturii de a aviza proiectele de acte normative care privesc activitatea autorității judecătorești, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că aceasta este una legală, acordată prin voința Parlamentului în temeiul textului constituțional al art. 134 alin. (4), potrivit căruia "*Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește și alte atribuții stabilite prin legea sa organică, în realizarea rolului său de garant al independenței justiției*". Deși norma constituțională privind rolul Consiliului Superior al Magistraturii de garant al independenței justiției nu face niciun fel de referire expresă la obligația inițiatorilor proiectelor de acte normative de a solicita avizul acestei autorități, avizarea proiectelor de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești este tratată în art. 38 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, act normativ la care Legea fundamentală face trimitere.

Curtea a circumscris sfera de cuprindere a sintagmei "acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești" în funcție de care se poate determina obligația legală și constituțională a autorităților competente de a solicita avizul Consiliului Superior al Magistraturii în considerentele Deciziei nr. 901 din 17 iunie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 21 iulie 2001, când a reținut că sintagma se referă "*numai la actele normative care privesc în mod direct organizarea și funcționarea autorității judecătorești, precum modul de funcționare al instanțelor, cariera magistraților, drepturile și obligațiile acestora etc., pentru a nu se ajunge la denaturarea rolului Consiliului Superior al Magistraturii*".

Curtea a constatat că proiectele de legi care implică un aviz al Consiliului Superior al Magistraturii sunt actele normative privind statutul judecătorilor, procurorilor și magistraților-asistenți (care cuprind dispoziții referitoare la drepturile și îndatoririle acestora, incompatibilitățile și interdicțiile, numirea, promovarea, suspendarea și încetarea funcției de judecător, procuror sau magistrat-asistent, delegarea, detașarea și transferul, răspunderea acestora etc.), reglementat în prezent prin Legea nr. 303/2004, organizarea judiciară (instanțele judecătorești - organizare/competențe/conducere, Ministerul Public - organizare/competențe/conducere, organizarea și funcționarea Institutului Național al Magistraturii, compartimentele auxiliare de specialitate din cadrul instanțelor și al parchetelor, bugetele instanțelor și parchetelor etc.), reglementată în prezent prin Legea nr. 304/2004, precum și actele normative privind organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, cu sediul materiei în Legea nr. 317/2004.

Or, având în vedere obiectul de reglementare al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2016 care modifică Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, instituind competențe în sarcina Înaltei Curți de Casație și Justiție (*obligația președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție de a verifica modul de punere în aplicare în cadrul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor*), a Ministerului Public (*autorizarea să deținere și folosirii mijloacelor adecvate pentru obținerea, verificarea, prelucrarea, stocarea și descoperirea informațiilor privitoare la infracțiunile date în competența parchetelor, în condițiile legii.*), considerăm că inițiatorii legii aveau obligația solicitării avizului Consiliului Superior al Magistraturii.

Ca urmare, **având în vedere dispozițiile constituționale și legale citate, absența solicitării avizului Consiliului Superior al Magistraturii este de natură să susțină neconstituționalitatea extrinsecă a actului normativ, în raport cu prevederile art. 1 alin. (3) și (5), coroborate cu cele ale art. 134 alin. (4) din Constituție.**

3. Nerespectarea interdicției de adoptare a ordonanțelor de urgență care afectează drepturile cetățenești

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal a fost adoptată cu încălcarea art. 115 alin. (6) privind interdicția adoptării ordonanțelor de urgență care afectează drepturile, libertățile și îndatoririle prevăzute de Constituție, precum și a art. 1 alin. (5) din Constituție, referitor la principiul legalității. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 afectează drepturi, libertăți și îndatoriri cetățenești (accesul liber la justiție, dreptul la apărare și dreptul la viață intimă, familială și privată), deși însăși Legea fundamentală **interzice adoptarea ordonanțelor de urgență care, prin obiectul de reglementare, aduc atingere drepturilor, libertăților și îndatoririlor cetățenești**, pentru motivele de natură intrinsecă pe care le vom prezenta ulterior.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a stabilit că "se poate deduce că interdicția adoptării de ordonanțe de urgență este totală și necondiționată atunci când menționează că «nu pot fi adoptate în domeniul legilor constituționale» și că «nu pot viza măsuri de trecere silită a unor bunuri în proprietate publică». În celelalte domenii prevăzute de text, ordonanțele de urgență nu pot fi adoptate dacă «afectează», dacă au consecințe negative, dar, în schimb, pot fi adoptate dacă, prin reglementările pe care le conțin, au consecințe pozitive în domeniile în care intervin". În continuare, Curtea a arătat că "verbul «a afecta» este susceptibil de interpretări diferite, așa cum rezultă din unele dicționare. Din punctul de vedere al Curții, aceasta urmează să rețină numai sensul juridic al noțiunii, sub diferite nuanțe, cum ar fi: «a suprima», «a aduce atingere», «a prejudicia», «a vătăma», «a leza», «a antrena consecințe negative»" (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 1.189 din 6 noiembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 787 din 25 noiembrie 2008).

Așa cum vom demonstra în cadrul criticii de neconstituționalitate intrinsecă, **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 antrenează consecințe negative în planul garantării dreptului la viață intimă, familială și privată, consacrat de art. 26 din Legea fundamentală.**

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, constatarea neconstituționalității unei legi de aprobare a unei ordonanțe a Guvernului include și ordonanța la care se referă, aceasta încetând să mai producă efecte juridice, în condițiile prevăzute de dispozițiile art. 147 alin. (1) din Constituție (a se vedea, în acest sens, Decizia Plenumului Curții Constituționale nr. 1 din 17 ianuarie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 26 ianuarie 1995, Decizia nr. 95 din 8 februarie 2006, sau Decizia nr. 1.039 din 7 iulie 2009, Decizia nr. 1.640 din 10 decembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 48 din 21 ianuarie 2010, sau Decizia nr. 55 din 5 februarie 2014).

În privința efectelor concrete ale prezentei decizii, Parlamentul va trebui să respingă prin lege ordonanța de urgență neconstituțională și, eventual, să reglementeze, în acord cu art. 115 alin. (8) din Constituție, măsurile necesare cu privire la efectele juridice produse pe perioada de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2016. Deciziile Curții Constituționale nu pot fi lipsite de efecte juridice și trebuie aplicate, potrivit principiului constituțional al comportamentului loial (a se vedea, cu privire la înțelesul noțiunii, Decizia nr. 924 din 1 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 787 din 22 noiembrie 2012), de către Parlament în sensul restabilirii stării de constituționalitate.

Totodată, având în vedere că prin efectul prezentei decizii se impune respingerea prin lege a ordonanței de urgență, respingere care nu poate privi doar o parte a acesteia, ci întreaga ordonanță de urgență, Curtea Constituțională va constata neconstituționalitatea legii de aprobare a ordonanței de urgență în ansamblul său.

II. Motive intrinseci de neconstituționalitate

4. Încălcarea principiului previzibilității legii consacrat de art. 1 alin. (5), art. 21 alin. (3), și art. 26 din Constituție

(i) Examinând textul de lege criticat din perspectiva respectării **principiului legalității consacrat de art.1 alin.(5) din Constituție**, care prevede că „*În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie*” observăm că, prevederile acestuia nu îndeplinesc criteriile de claritate și previzibilitate. Astfel, se observă din redactarea textului **art. I pct. 2. din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016, care a modificat art. 142 alin. (2) din C.proc.pen.**, faptul că acesta nu este definit în mod clar și are un aspect cel puțin vag raportat la prevederile art. IV pct. 2. din același act normativ, care a modificat art.13 din Legea nr.14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, cu modificările și completările ulterioare.

Așadar, apreciem că textul de lege prevăzut de art. 142, alin. (1) din C.proc.pen., așa cum a fost modificat prin art. I pct. 2. din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016, care menționează că „*Procurorul pune în executare supravegherea tehnică ori poate dispune ca aceasta să fie efectuată de organelor de cercetare penală sau de lucrători specializați din cadrul poliției*” nu reglementează în mod clar și previzibil care sunt efectiv organele de cercetare penală, care pot efectua supravegherea tehnică dispusă de procuror raportat la prevederile art.13 din Legea nr.14/1992, care menționează că ofițerii de informații pot efectua supravegherea tehnică dispusă de procuror, deși aceștia nu pot efectua acte de cercetare penală, nefiind organe de cercetare penală.

În plus, această reglementare apare ca fiind necorelată și raportat la prevederile art. 30 din C.proc.pen., care prevede că „*Organele specializate ale statului care realizează activitatea judiciară sunt: a) organele de cercetare penală [...]*”.

Ca atare, în opinia noastră, **acest text de lege nu este corelat și armonizat cu prevederile din art.13 din Legea nr.14/1992, așa cum a fost modificat prin art. IV pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016, precum și cu prevederile art. 30 din C.proc.pen.**

Orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat.

Reglementarea competențelor organelor judiciare reprezintă un element esențial ce decurge din principiul legalității, principiu ce constituie o componentă a statului de drept. Aceasta, deoarece o regulă esențială a statului de drept este aceea că atribuțiile/competențele autorităților sunt definite prin lege. Principiul legalității presupune, în principal, că organele judiciare acționează în baza competenței pe care legiuitorul le-a conferit-o, iar, subsecvent, presupune că acestea trebuie să respecte atât dispozițiile de drept substanțial, cât și pe cele de drept procedural incidente. Pe de altă parte, **în ceea ce privește legiuitorul, principiul legalității - componentă a statului de drept - îl obligă pe acesta să reglementeze în mod clar competența organelor judiciare.**

Curtea Constituțională a statuat că **legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrariului (Deciziile Curții Constituționale nr. 348/2014 și nr. 302/2017).**

Mai mult, având în vedere faptul că reglementarea privește norme de procedură penală, vizând restrângerea unor drepturi și libertăți cetățenești, pentru a fi respectată de către destinatarii

săi, legea trebuie să îndeplinească anumite cerințe de claritate și previzibilitate, astfel încât acești destinatari să își poată adapta în mod corespunzător conduita.

În acest sens, instanța de contencios constituțional a statuat că o consecință a prevederilor art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, care prevăd obligativitatea respectării, în România, a Constituției, a supremației sale și a legilor, este aceea că **legiuitorul trebuie să reglementeze din punct de vedere normativ atât cadrul de desfășurare a procesului penal, cât și competența organelor judiciare și modul concret de realizare a fiecărei subdiviziuni, a fiecărei etape a procesului penal** (Decizia Curții Constituționale nr. 302/2017 și nr. 390/2014).

Totodată, Curtea Constituțională a constatat că reglementarea competențelor organelor judiciare reprezintă un element esențial ce decurge din principiul legalității, principiu ce se constituie într-o componentă a statului de drept. Aceasta deoarece o regulă esențială a statului de drept este aceea că atribuțiile/competențele autorităților sunt definite prin lege. Principiul legalității presupune, în principal, că organele judiciare acționează în baza competenței pe care legiuitorul le-a conferit-o, iar, subsecvent, presupune că acestea trebuie să respecte atât dispozițiile de drept substanțial, cât și pe cele de drept procedural incidente, inclusiv a normelor de competență.

Pe de altă parte, în ceea ce privește legiuitorul, principiul legalității - componentă a statului de drept - îl obligă pe acesta să reglementeze în mod clar competența organelor judiciare. În acest sens, instanța de contencios constituțional a statuat că legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Decizia Curții Constituționale nr. 348/2014).

Așadar, având în vedere importanța regulilor de competență în materia penală, legiuitorului îi incumbă obligația de a adopta prevederi care să determine respectarea acesteia în practică, prin reglementarea unor competențe adecvate aplicabile în caz contrar. Aceasta deoarece aplicarea efectivă a legislației poate fi obstrucționată prin absența unor competențe corespunzătoare, precum și printr-o reglementare insuficientă sau selectivă a acestora.

În plus, conferirea calității de mijloc de probă în procesul penal înregistrărilor rezultate în urma desfășurării activității specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, se poate realiza numai în măsura în care această reglementare este însoțită de o procedură clară și explicită referitoare la verificarea legalității acestui element¹.

De asemenea, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 72 din 29 ianuarie 2019, a constatat că normele legale care privesc procesul penal trebuie să fie clare, precise și previzibile, ceea ce presupune, printre altele, și obligația legiuitorului de a reglementa un cadru normativ coerent în care normele edictate să se completeze și să se dezvolte reciproc într-un mod armonios, fără a crea antinomii între actul normativ care constituie sediul general al materiei și cele care reglementează aspecte particulare sau speciale ale acesteia. Prin urmare, aceste din urmă acte normative trebuie să se coroboreze cu Codul de procedură penală, să se integreze în mod organic în concepția de ansamblu a acestuia și să detalieze prevederile procedurale penale.

O noțiune legală poate avea un conținut și înțeles autonom diferit de la o lege la alta, cu condiția ca legea care utilizează termenul respectiv să îl și definească. Astfel, legiuitorul trebuie să prevadă cu exactitate obligațiile pe care le are fiecare organ judiciar, care se impune a fi circumscrise modului concret de realizare a atribuțiilor acestora, prin stabilirea, în mod

¹ Decizia nr. 55 din 4 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 517 din 17 iunie 2020.

necchivoc, a operațiunilor pe care acestea le îndeplinesc în exercitarea atribuțiilor lor. În soluționarea cauzei, procurorul nu se poate îndepărta de conținutul acesteia, realizând delimitări ce intră în competența puterii legiuitoare.

Menționăm și faptul că, referitor la cerințele de calitate ale legii, garanție a principiului legalității, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărârile din 4 mai 2000, 25 ianuarie 2007, 24 mai 2007 și 5 ianuarie 2010, pronunțate în cauzele Rotaru împotriva României (paragraful 52), Sissanis împotriva României (paragraful 66), Dragotoniș și Militaru-Pidhorni împotriva României (paragraful 34) și Beyeler împotriva Italiei (paragraful 109), a reținut obligativitatea asigurării acestor standarde de calitate a legii drept garanție a principiului legalității, prevăzut la art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Astfel, prin Hotărârea pronunțată în Cauza Sissanis împotriva României (paragraful 66), instanța europeană a reținut că sintagma "prevăzută de lege" **impune ca măsura incriminată să aibă un temei în dreptul intern, însă vizează, de asemenea, calitatea legii în cauză: aceasta trebuie, într-adevăr, să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în ceea ce privește efectele sale. S-a reținut, totodată, că, pentru ca legea să satisfacă cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului. În plus, a fost statuat faptul că nu poate fi considerată drept "lege" decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite cetățeanului să își controleze conduita; apelând la nevoie la consiliere de specialitate în materie, el trebuie să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, față de circumstanțele speței, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită faptă.**

De asemenea, prin Hotărârea pronunțată în Cauza Rotaru împotriva României (paragraful 52), Curtea a reamintit jurisprudența sa constantă, conform căreia "prevăzut de lege" înseamnă nu doar o anume bază legală în dreptul intern, dar și calitatea legii în cauză: astfel, aceasta trebuie să fie accesibilă persoanei și previzibilă. Totodată, în Hotărârea pronunțată în Cauza Dragotoniș și Militaru-Pidhorni împotriva României (paragraful 34), Curtea de la Strasbourg a statuat că noțiunea "drept" folosită la art. 7 din Convenție corespunde noțiunii de "lege" ce apare în alte articole din Convenție; ea înglobează dreptul de origine atât legislativă, cât și jurisprudențială și implică condiții calitative, printre altele, pe cele ale accesibilității și previzibilității (a se vedea și **Decizia Curții Constituționale nr. 23/2016**).

În consecință, **apreciem că textul criticat nu îndeplinește standardele de claritate, precizie și previzibilitate ale legii penale, încălcând principiul legalității procesului penal, reglementat la art. 2 din C.proc.pen. și, prin urmare, prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție, care prevăd obligativitatea respectării în România a Constituției, a supremației sale și a legilor.**

(ii) Cu privire la textele criticate se impune și o analiză a acestora din perspectiva paralelismului legislativ.

Astfel, în ceea ce privește dispozițiile **art.I pct.2.** din actul normativ criticat, acestea menționează că: „*Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 486 din 15 iulie 2010, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează: „2.La articolul 142, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins: «(1) Procurorul pune în executare supravegherea tehnică ori poate dispune ca aceasta să fie efectuată de organul de cercetare penală sau de lucrători specializați din cadrul poliției.»”*

Totodată, potrivit **art. IV pct. 2** din același act normativ, „*Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, cu modificările și completările*

ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează: 2. Articolul 13 se modifică și va avea următorul cuprins: «**Organele Serviciului Român de Informații nu pot efectua acte de cercetare penală, nu pot lua măsura reținerii sau arestării preventive și nici dispune de spații proprii de arest. Prin excepție, organele Serviciului Român de Informații pot fi desemnate organe de cercetare penală speciale conform art. 55 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, conform prevederilor art. 57 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală**»".

Analizând textele legale criticate, observăm că există un **paralelism legislativ în privința reglementării organelor de cercetare penală**, care pot efectua supravegherea tehnică sub îndrumarea procurorului potrivit textelor de lege indicate mai sus.

Astfel, în susținerea acestui argument, arătăm că, în temeiul **art.142 alin.(1) din C.proc.pen.**, astfel cum a fost modificat prin **art.I pct.2. din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016**, procurorul pune în executare supravegherea tehnică ori poate dispune ca aceasta să fie efectuată de **organul de cercetare penală sau de lucrători specializați din cadrul poliției**.

Însă, pe de altă parte, potrivit prevederilor **art. 13 din Legea nr. 14/1992** privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, cu modificările și completările ulterioare, modificat prin **art.IV pct.2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016**, **Organele Serviciului Român de Informații nu pot efectua acte de cercetare penală, nu pot lua măsura reținerii sau arestării preventive și nici dispune de spații proprii de arest**. Prin excepție, organele Serviciului Român de Informații pot fi desemnate organe de cercetare penală speciale conform art. 55 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, conform prevederilor art. 57 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală.

Cu alte cuvinte, dacă Serviciul Român de Informații nu poate efectua acte de cercetare penală, atunci nu poate avea atribuții judiciare, nefiind un organ de urmărire penală, și nici nu poate exercita acte de urmărire penală, separat sau în colaborare cu procurorii. Implicit nici nu poate strânge și administra probe referitoare la o cauză penală. Ca atare, nu reprezintă un organ de cercetare penală în sensul prevăzut de art. 30 C.proc.pen., Serviciul Român de Informații neavând calitatea de organ de urmărire penală și, prin urmare, nici competență în acest domeniu.

În plus, Organele Serviciului Român de Informații nu sunt prevăzute de lege ca fiind organe de cercetare penală ca atare, acestea putând fi doar desemnate, când se apreciază oportun, organe de cercetare penale speciale, deși potrivit art. 30 C.proc.pen. numai organele de cercetare penală prevăzute în mod expres de lege pot efectua supravegherea tehnică prevăzută de art. 142 alin. (1), iar ofițerii de informații nu sunt prevăzuți în acest text de lege, fapt constatat și de Curtea Constituțională.

Așadar, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 aduce atingere prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta sa referitoare la caracterul previzibil al legii, motivat de lipsa de reglementare a condițiilor și procedurii concrete potrivit căroră "**organele Serviciului Român de Informații pot fi desemnate organe de cercetare penală speciale**."

Astfel, soluția legislativă² a art. IV pct. 2 din ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016, cu referire la art. 13 din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, modificată și completată, apare ca fiind lipsită de claritate, precizie și

² Art. 13 Organele Serviciului Român de Informații nu pot efectua acte de cercetare penală, nu pot lua măsura reținerii sau arestării preventive și nici dispune de spații proprii de arest. Prin excepție, organele Serviciului Român de Informații pot fi desemnate organe de cercetare penală speciale conform art. 55 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, conform prevederilor art. 57 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală."

previzibilitate, nepermițând subiecților să înțeleagă care sunt criteriile și procedura prin care organele Serviciului Român de Informații pot fi abilitate să realizeze măsuri cu un grad ridicat de intruziune în viața privată a persoanelor.

Analizând textul art. IV pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 cu referire la art. 13 din Legea nr. 14/1992, observăm că prima teză stabilește **regula** potrivit căreia " *Organele Serviciului Român de Informații nu pot efectua acte de cercetare penală, nu pot lua măsura reținerii sau arestării preventive și nici dispune de spații proprii de arest*", dar și **excepția** care permite organelor Serviciului Român de Informații să fie desemnate organe de cercetare penală speciale conform art. 55 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, conform prevederilor art. 57 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală. " Constatăm că teza finală a art. IV pct. 2 reprezintă o excepție de strictă interpretare, care trebuie aplicată doar în situații limitate. Or, având în vedere că normele de competență sunt de strictă interpretare, dar acestea nu sunt prevăzute în corpul legii, ci sunt lăsate la latitudinea procurorului, care poate atribui sau nu organelor Serviciului Român de Informații calitatea de organ de cercetare penală specială, este încălcat principiul legalității.

Reglementarea competențelor organelor judiciare reprezintă un element esențial ce decurge din principiul legalității, principiu ce se constituie într-o componentă a statului de drept. Aceasta deoarece o regulă esențială a statului de drept este aceea că atribuțiile/competențele autorităților sunt definite prin lege. Curtea Constituțională a constatat că principiul legalității presupune, în principal, că organele judiciare acționează în baza competenței pe care legiuitorul le-a conferit-o, iar, subsecvent, presupune că acestea trebuie să respecte atât dispozițiile de drept substanțial, cât și pe cele de drept procedural incidente, inclusiv normele de competență. Pe de altă parte, Curtea a statuat că legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate **întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Decizia Curții Constituționale nr. 348 din 17 iunie 2014).**

Cadrul legal general care permite procurorului să dispună altor organe efectuarea supravegherii tehnice este determinat de dispozițiile art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, potrivit căruia " *Procurorul pune în executare supravegherea tehnică ori poate dispune ca aceasta să fie efectuată de organul de cercetare penală sau de lucrători specializați din cadrul poliției.* " Așa cum am arătat, organele de cercetare penală speciale constituie o categorie distinctă de cea a organelor de cercetare penală îndrituite de art. 142 alin. (1) să efectueze supravegherea tehnică.

Având în vedere aceste argumente și caracterul intruziv al măsurilor de supraveghere tehnică, apreciem că este obligatoriu ca măsurile de supraveghere tehnică să se realizeze într-un cadru normativ clar, precis și previzibil, atât pentru persoana supusă acestei măsuri, cât și pentru organele de urmărire penală și pentru instanțele de judecată. În caz contrar, s-ar ajunge la posibilitatea încălcării într-un mod aleatoriu/abuziv a unora dintre drepturile fundamentale esențiale într-un stat de drept: viața intimă, familială și private.

Mai mult, întrucât Serviciul Român de Informații nu este organ de cercetare penală în sensul art. 30 din C.proc.pen. și nici nu este menționat în vreuna dintre tezele avute în vedere de art. 142 alin. (1) din C.proc.pen., care menționează că procurorul pune în executare supravegherea tehnică ori poate dispune ca aceasta să fie efectuată de organul de cercetare penală sau de lucrători specializați din cadrul poliției, atunci ofițerii de informații nu pot avea atribuții în urmărirea penală și, respectiv a supravegherii tehnice dispuse de către procuror.

În acest sens, menționăm faptul că, prin Decizia Curții Constituționale nr. 51 din 16 februarie 2016³, instanța de contencios constituțional a constatat că nicio reglementare din legislația națională în vigoare, cu excepția dispozițiilor art. 142 alin.(1) Cod de procedură penală, nu conține vreo normă care să consacre expres competența unui alt organ al statului, în afara organelor de urmărire penală, de a efectua interceptări, respectiv de a pune în executare un mandat de supraveghere tehnică. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că este justificată opțiunea legiuitorului ca mandatul de supraveghere tehnică să fie pus în executare de procuror și de organele de cercetare penală, care sunt organe judiciare, conform art.30 C.proc.pen. însă această opțiune nu se justifică în privința includerii, în cuprinsul art. 142 alin. (1) C.proc.pen. a sintagmei «alte organe specializate ale statului», neprecizate în cuprinsul Codului de procedură penală sau în cuprinsul altor legi speciale. Prin urmare, Curtea Constituțională a constatat că sintagma „ori de alte organe specializate ale statului” din cuprinsul dispozițiilor art. 142 alin. (1) C.proc.pen. este neconstituțională.

Așadar, instanța de contencios constituțional a reținut că este justificată opțiunea legiuitorului ca mandatul de supraveghere tehnică să fie pus în executare de procuror și de organele de cercetare penală, care sunt organe judiciare, conform art. 30 C. proc.pen., precum și de către lucrătorii specializați din cadrul poliției, în condițiile în care aceștia pot deține avizul de ofițeri de poliție judiciară, în condițiile art. 55 alin. (5) din Codul de procedură penală. Această opțiune nu se justifică, însă, în privința includerii, în cuprinsul art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, a sintagmei "alte organe specializate ale statului", neprecizate în cuprinsul Codului de procedură penală sau în cuprinsul altor legi speciale.

Pentru aceleași considerente reținute de Curtea Constituțională, prin decizia precitată, în opinia noastră, Serviciul Român de Informații nu este organ de cercetare penală în sensul art. 30 din C.proc.pen. și nu poate fi încadrat în ipoteza prevăzută de prevederile art.142 alin.(1) din C.proc.pen.

În măsura în care intenția legiuitorului ar fi fost în sensul de a considera ca fiind organ de cercetare penală Serviciul Român de Informații, nu prevedea în mod expres interdicția acestei instituții de a putea efectua acte de procedură penală și integra textul de lege criticat în sistemul normativ pentru a evita paralelismul legislativ și a veni în conflict cu prevederile art. 142 alin. (1) C.proc.pen. Întrucât legiuitorul nu a făcut acest lucru, s-a creat o situație de incoerență legislativă concretizată în dublarea unei reglementări referitoare la organele de cercetare penală competente să pună în executare supravegherea tehnică, în condițiile art. 57 alin. (2) teza finală, ceea ce demonstrează existența unui paralelism legislativ.

În jurisprudența sa⁴, Curtea Constituțională a reținut că "legile și ordonanțele/ordonanțele de urgență aflate în vigoare se bucură de prezumția de constituționalitate, astfel că orice intervenție legislativă ulterioară cu privire la obiectul lor de reglementare nu se poate transforma într-o reglementare concurentă actului normativ aflat în vigoare, ci trebuie să respecte această prezumție, modificând, completând sau abrogând, după caz, reglementarea inițială."

Astfel, actul normativ criticat nesocotește, în ceea ce privește obiectul de reglementare, cerințele obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, generând un paralelism legislativ, interzis de prevederile art. 16 din Legea nr. 24/2000, paralelism care determină apariția unor situații de incoerență și instabilitate legislative.

³ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 190 din 14 martie 2016.

⁴ Decizia nr. 242 din 3 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 12 iunie 2020, paragraful 85.

În acest sens, cu privire la existența unor paralelisme de reglementare, în jurisprudența sa. spre exemplu, Decizia nr. 420 din 3 iulie 2019, Curtea Constituțională a reținut că, deși normele de tehnică legislativă nu au valoare constituțională, prin reglementarea acestora legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații ce respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesare.

Având în vedere cele de mai sus, considerăm că prevederile art.142 alin.(1) din C.proc.pen., astfel cum au fost modificate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 sunt neconstituționale raportat la art. 13 din Legea nr. 14/1992, cu modificările și completările ulterioare, așa cum a fost modificat prin art.IV pct.2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016, din perspectiva existenței unui paralelism legislativ, prohibit de art. 1 alin. (5) din Constituție și art. 16 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată.

(iii) Apreciem că legiuitorul nu a reglementat suficient de clar și precis cadrul în care organele de cercetare penală, respectiv ofițerii de informații pot efectua supravegherea tehnică dispusă de procuror, iar lipsa de claritate și previzibilitate a procedurii de obținere a probelor, prin prisma reglementării ambigue în ceea ce privește organele penale de cercetare care pot realiza activitățile de supraveghere tehnică pot conduce la contestarea legalității administrării probelor ceea ce determină lipsa de eficiență a acestora cu consecințe în planul respectării accesului liber la justiție și dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 21 din Constituție.

În doctrină s-a apreciat că, deși legea nu precizează în ce poate consta vătămarea procesuală, aceasta se poate constitui în încălcarea drepturilor pe care le au părțile în procesul penal. Totodată, s-a arătat că se poate defini vătămarea ca atingerea adusă principiilor fundamentale ale procesului penal din care rezultă posibilitatea de a nu se realiza scopul acestuia. De asemenea, s-a menționat că, prin vătămare, se poate înțelege orice atingere adusă justiției sau intereselor legitime ale părților. **Atingerea se aduce părților din proces în cazul în care li se încalcă un drept procesual ori o garanție procesuală de natură a le asigura apărarea intereselor lor legitime în cursul procesului penal.**

Ca atare, în considerarea acestor argumente Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 302/2017 a constatat că dovedirea unei vătămări a drepturilor unei persoane exclusiv prin nerespectarea de către organul de urmărire penală a dispozițiilor referitoare la competența după materie și după persoană se transformă într-o probă greu de realizat de către cel interesat, ce echivalează, în fapt, cu o veritabilă *probatio diabolica*, și implicit determină încălcarea dreptului fundamental la un proces echitabil.

În consecință, participarea organelor de cercetare penală la actele de procedură penală, trebuie să fie asigurată de către organe competente, expres prevăzute de lege și care să îndeplinească condițiile în acest sens.

Menționăm faptul că, în acest sens, competență funcțională este recunoscută de Curtea Constituțională ca fiind „*aptitudinea unui organ judiciar de a desfășura anumite activități specifice*„ (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 302/2017). Astfel, Curtea Constituțională a observat că, „*pentru buna desfășurare a activității organelor judiciare, se impune respectarea fermă a competenței lor materiale și după calitatea persoanei. Nerespectarea normelor legale privind competența materială și după calitatea persoanei produce o vătămare care constă în dereglarea mecanismului prin care este administrată justiția*”.

Ca atare, în acord cu prevederile art. 21 alin. (3) teza I din Constituție care menționează că „Părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil” și pentru garantarea dreptului la un proces echitabil considerăm necesar ca legiuitorul să prevadă în mod clar competența specializată a ofițerilor de informații, care își desfășoară activitatea în cadrul Serviciului Român de Informații, în acord cu statutul special pe care textul de lege criticat l-a acordat acestora în cadrul procedurii de urmărire penală astfel cum este reglementat de Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 6/2016.

Așadar, **limitarea dreptului la un proces echitabil trebuie să se facă cu respectarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) și ale art. 21 alin. (3) din Legea fundamentală, iar gradul de precizie a termenilor și noțiunilor folosite trebuie să fie unul ridicat, dată fiind natura dreptului fundamental limitat.** Standardul constituțional de protecție a libertății individuale impune ca limitarea acesteia să se realizeze într-un cadru normativ care, pe de o parte, să stabilească expres cazurile de limitare a acestei valori constituționale, iar, pe de altă parte, să prevadă într-un mod clar, precis și previzibil, aceste cazuri (**Decizia Curții Constituționale nr. 553/2015**).

Precizăm și faptul că, în ceea ce privește art. 6 parag. (1) teza I din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, acesta prevede că „*Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa*”.

În acest sens, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a statuat că scopul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale este „*să așere nu drepturi teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective*” (Cazul *Airey c. Irlandei*, 1979).

Corespunzător acestui principiu, la nivelul ordinii juridice interne garantarea dreptului de acces la justiție se realizează prin două texte legale: art. 21 din Constituție, și respectiv art. 6 paragraful 1 din Convenție, care odată cu ratificarea sa a devenit parte din legislația internă. În consecință, în sistemul de drept românesc, dreptul la un proces echitabil este protejat atât de art. 21 din Constituție, cât și de art. 6 din Convenție, acest drept beneficiând de o dubla protecție, iar în situațiile care exced aplicării art. 6 din Convenție, accesul la justiție nu rămâne lipsit de garanție, ci beneficiază de protecția oferită de art. 21 din Constituție. Astfel, în virtutea acestor prevederi eventualele limitări ale accesului la justiție nu pot combate însăși substanța acestui drept. Mai mult, **aceste limitări trebuie să urmărească întotdeauna un scop legitim și să rămână proporționale cu acesta.**

În cauza *Golder c. Regatului Unit* (*Golder c. Regatului Unit*, 4451/70, 21 februarie 1975) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a introdus un principiu foarte important, și anume că limitările impuse de stat nu pot fi admise în cazul în care restrâng accesul la justiție într-o așa manieră sau până la un nivel la care acest drept este atins în chiar substanța sa.

Prin urmare, așa cum indică și hotărârea *Ashingdane c. Regatului Unit* (*Ashingdane c. Regatului Unit*, 8225/78, 28 mai 1985), o astfel de limitare nu va fi compatibilă cu art. 6 paragraful 1 din Convenție decât în condițiile în care urmărește un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele adoptate și scopul urmărit pentru a fi atins.

Referitor la scopul urmărit, Curtea a arătat în hotărârea *Kemp și alții c. Luxemburg* (*Kemp și alții c. Luxemburg*, 17140/05, 24 aprilie 2008), că dreptul de acces la justiție este încălcat atunci când reglementarea sa încetează să mai servească obiectivelor de securitate juridică și bună administrare a justiției și se transformă într-o barieră care împiedică justițiabilul să vadă substanța litigiului sau să fie tranșată de către jurisdicția competentă.

În ceea ce privește proporționalitatea ingerinței statului în dreptul de acces la justiție cu scopul urmărit, acesta este, din punct de vedere practic, cel mai important criteriu de apreciere a încălcării art. 6 paragraful 1 din Convenție în raport cu jurisprudența Curții. Astfel, aplicarea principiului proporționalității implică faptul că instanța europeană determină dacă statul, limitând dreptul de acces, nu și-a depășit marja de apreciere, aducând astfel o restricție severă, nerezonabilă, în raport de scopul legitim al bunei administrări a justiției sau cel al securității juridice. **Evaluarea gradului de proporționalitate se face cu precădere în funcție de accesibilitatea și previzibilitatea interpretării și aplicării regulii de drept.** Astfel, potrivit unei hotărâri a Curții, *Cantoni c. Frantei* (*Cantoni c. Frantei*, 17862/91, 15 noiembrie 1996), aceasta a statuat că noțiunile de "drept" și "lege" care apar în articolele Convenției, implicit sau expres, privesc condiții calitative, între altele acelea de accesibilitate și previzibilitate.

Ca atare, în opinia noastră, prevederile art. 142 alin. (1) din C.proc.pen., astfel cum au fost modificate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 raportat la art. 13 din Legea nr. 14/1992, cu modificările și completările ulterioare, așa cum a fost modificat prin art.IV pct.2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016, restrâng dreptul la un proces echitabil în cadrul procesului penal, întrucât reglementarea referitoare la categoriile de organe de cercetare penală, care pot efectua supravegherea tehnică dispusă de procuror, în acest caz, este imprecisă și neclară, iar omisiunea legiuitorului de a reglementa în cuprinsul soluției legislative criticate, în mod expres, care sunt organele de urmărire penală competente are relevanță constituțională, prin încălcarea dreptului la un proces echitabil al justițiabililor.

(iv) Legiuitorul trebuie să reglementeze din punct de vedere normativ atât cadrul de desfășurare a procesului penal, cât și competența organelor judiciare și modul concret de realizare a fiecărei etape a procesului penal. Cu atât mai mult, reglementarea privind efectuarea de supraveghere tehnică și organele care efectuează această supraveghere (întrucât reglementarea privește norme de procedură penală, vizând posibilitatea restrângerii unor drepturi și libertăți cetățenești), trebuie clar precizată în lege pentru ca această procedură să nu fie îndeplinită de persoane care nu sunt prevăzute de lege, sau care au un statut incert, și, care, astfel poate crea situații în care ofițerii de informații, în procedura de supraveghere tehnică, să acționeze discreționar, în dezacord cu prevederile art. 26 din Constituție.

Așadar, legiuitorul trebuie să prevadă cu exactitate obligațiile pe care le are fiecare organ judiciar, modul concret de realizare a atribuțiilor acestora, prin stabilirea, în mod neechivoc, a operațiunilor pe care acestea le îndeplinesc în exercitarea atribuțiilor lor și, mai ales, a gradului de competență pe care fiecare organ judiciar îl are în fiecare etapă procesuală penală.

Ca atare, nu excludem posibilitatea ca procurorul să pună în executare supravegherea tehnică, dar aceasta trebuie să fie efectuată numai de către organele de cercetare penală strict prevăzute de lege, în mod clar și precis, și, care își desfășoară activitatea în condiții de legalitate, în caz contrar existând riscul încălcării dreptului la viața intimă, familială și privată, încălcându-se astfel art. 26 din Constituție.

În acest sens, instanța de contencios constituțional a reținut faptul că, **având în vedere [...] caracterul intruziv al măsurilor de supraveghere tehnică [...] este obligatoriu ca aceasta să se realizeze într-un cadru normativ clar, precis și previzibil, atât pentru persoana supusă acestei măsuri, cât și pentru organele de urmărire penală și pentru instanțele de judecată.** În caz contrar, s-ar ajunge la posibilitatea încălcării într-un mod aleatoriu/abuziv a unora dintre drepturile fundamentale esențiale într-un stat de drept: viața intimă, familială și privată. Este îndeobște admis că drepturile prevăzute la art. 26 din Constituție nu sunt absolute, însă limitarea

lor trebuie să se facă cu respectarea dispozițiilor art. 1 alin.(5) din Legea fundamentală, iar gradul de precizie a termenilor și noțiunilor folosite trebuie să fie unul ridicat, dată fiind natura drepturilor fundamentale limitate. Așadar, standardul constituțional de protecție a vieții intime, familiale și private și a secretului corespondenței impune ca limitarea acestora să se realizeze într-un cadru normativ care să stabilească expres, într-un mod clar, precis și previzibil care sunt organele abilitate să efectueze operațiunile care constituie ingerințe în sfera protejată a drepturilor (Decizia Curții Constituționale nr. 51/2016).

Totodată, precizăm că în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în cauza *Weber și Saravia împotriva Germaniei*⁵. Curtea a observat că legislația care creează, prin simpla sa existență, pentru toți cei cărora li s-ar putea aplica, o amenințare de supraveghere, afectează astfel în mod clar libertatea de comunicare dintre utilizatorii serviciilor de telecomunicații și constituie așadar în sine o ingerință în exercitarea de către reclamanți a drepturilor lor garantate de art. 8 din Convenție, indiferent de măsurile luate în fapt. Acest aspect este reluat și în hotărârea *Kennedy împotriva Regatului Unit*⁶, care precizează că, pentru a clarifica dacă o persoană particulară se poate plânge de o ingerință ca urmare a simplei existențe a unei legislații care autorizează măsuri de supraveghere secretă, Curtea trebuie să ia în considerare disponibilitatea oricărei căi de atac la nivel intern, dar și riscul ca măsurile de supraveghere secretă să fi fost aplicate persoanei în cauză. Atunci când nu există nicio posibilitate de a contesta aplicarea unor măsuri de supraveghere secretă la nivel intern, suspiciunile și temerile populației cu privire la utilizarea abuzivă a competențelor de supraveghere secretă nu sunt nejustificate. Într-un astfel de caz, este necesar un control sporit din partea Curții, chiar dacă, în practică, riscul de supraveghere nu este mare.

Aceste aspecte s-au regăsit și în jurisprudența Curții, în hotărârea privind Asociația pentru integrarea europeană și drepturile omului și *Ekimdjiev împotriva Bulgariei*⁷. În acest caz, reclamanții, o asociație fără scop lucrativ și un avocat, reprezentant al reclamanților în fața Curții, au susținut că, în temeiul unei legi privind mijloacele de supraveghere din 1997, puteau face obiectul unor măsuri de supraveghere în orice moment și fără notificare. Curtea consideră că aceștia puteau pretinde că sunt direct afectați de lege și le recunoaște statutul de victimă în temeiul art. 34 din Convenție.

În cauze în care reclamanții au avut legătură cu organizații care acționează în domeniul libertăților civile sau au reprezentat reclamanți în fața Curții, aceasta din urmă utilizează același raționament pentru a constata o ingerință în exercitarea drepturilor acestor organizații sau a membrilor lor, protejate de art. 8 din Convenție⁸.

În jurisprudența referitoare la măsurile de supraveghere secretă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului stabilește următoarele garanții minime împotriva abuzurilor de autoritate pe care legea trebuie să le conțină: natura infracțiunilor care pot duce la un mandat de interceptare; definirea categoriilor de persoane care ar putea fi supuse interceptării; stabilirea unei limite a duratei executării măsurii; procedura de urmat pentru examinarea, utilizarea și păstrarea datelor colectate; măsurile de precauție ce trebuie luate pentru comunicarea datelor către alte părți; precum și circumstanțele în care este posibilă sau necesară ștergerea ori distrugerea înregistrărilor⁹.

⁵ *Weber și Saravia împotriva Germaniei* (dec.), nr. 54934/00, pct. 78, CEDO 2006-XI.

⁶ *Kennedy împotriva Regatului Unit*, nr. 26839/05, 18 mai 2010.

⁷ *Asociația pentru integrarea europeană și drepturile omului și Ekimdjiev împotriva Bulgariei*, nr. 62540/00, pct. 58-60, 28 iunie 2007.

⁸ *Liberty și alții împotriva Regatului Unit*, nr. 58243/00, pct. 56-57, 1 iulie 2008.

⁹ *Amann împotriva Elveției (MC)*, nr. 27798/95, pct. 56-58, CEDO 2000-II; *Prado Bugallo împotriva Spaniei*, nr. 58496/00, pct. 30, 18 februarie 2003; *Weber și Saravia*, citată anterior, pct. 95; și *Asociația pentru Integrarea Europeană și Drepturile Omului și Ekimdzhiev*, citată anterior, pct. 76.

În ceea ce privește întrebarea dacă o ingerință este „necesară într-o societate democratică” pentru atingerea unui scop legitim, Curtea a recunoscut că, atunci când autoritățile naționale pun în balanță interesele statului pârât pentru a proteja securitatea națională prin măsuri secrete de supraveghere, pe de o parte, și gravitatea ingerinței în exercitarea de către reclamant a dreptului la respectarea vieții private, pe de altă parte, aceste autorități dispun de o anumită marjă de apreciere în alegerea mijloacelor corespunzătoare pentru atingerea scopului legitim de protejare a securității naționale. Însă această marjă de apreciere se corelează cu un control european care vizează atât legislația, cât și deciziile de aplicare a acesteia. Curtea trebuie să se convingă de existența unor garanții corespunzătoare și eficiente împotriva abuzurilor deoarece un sistem de supraveghere secretă conceput pentru a proteja securitatea națională riscă să submineze democrația, ba chiar să o distrugă, pe motivul apărării acesteia. Evaluarea acestei chestiuni depinde de toate circumstanțele cauzei, precum natura, domeniul de aplicare și durata măsurilor posibile; motivele necesare pentru dispunerea lor; autoritățile competente să le permită, să le efectueze și să le controleze; precum și tipul de căi de atac prevăzute de dreptul intern. Curtea trebuie să verifice dacă procedurile de control asupra inițierii și aplicării măsurilor restrictive sunt susceptibile de a circumscrie „ingerința” în ceea ce constituie o măsură „necesară într-o societate democratică”.

Examinarea și controlul măsurilor de supraveghere secretă pot interveni în trei etape: în momentul dispunerii supravegherii, în cursul desfășurării ei sau după încetarea ei. În ceea ce privește primele două etape, însăși natura și logica supravegherii secrete impun exercitarea, fără cunoștința persoanei vizate, nu doar a supravegherii ca atare, ci și a controlului aferent. Prin urmare, **întrucât în mod necesar persoana vizată este împiedicată să recurgă la o cale de atac eficientă ori să ia parte direct la un control, este indispensabil ca procedurile existente să ofere ele însele garanții corespunzătoare și echivalente în apărarea drepturilor persoanei.** În plus, pentru a nu depăși limitele necesității în sensul art. 8 parag. 2 din Convenție, trebuie respectate cât mai fidel posibil, în procedurile de control, valorile unei societăți democratice. Într-un domeniu în care abuzurile sunt, potențial, destul de ușoare în cazuri individuale și ar putea avea consecințe negative pentru societatea democratică în ansamblu, este dezirabil în principiu să se încredințeze acest control unei instanțe deoarece puterea judecătorească oferă cele mai bune garanții de independență, imparțialitate și procedură legală (Klass și alții, citată anterior, pct. 55-56).

În ceea ce privește a treia etapă, respectiv încetarea supravegherii, chestiunea notificării a posteriori a măsurilor de supraveghere este indisolubil legată de cea a eficacității căilor de atac și deci de existența unor garanții efective împotriva folosirii abuzive a competențelor de supraveghere. Persoana vizată cu greu poate, în principiu, să conteste retroactiv în instanță legalitatea măsurilor întreprinse fără știrea sa, dacă nu este informată despre acestea (Klass și alții, citată anterior, pct. 57; și Weber și Saravia, decizia citată anterior, pct. 135), sau dacă – în altă ipoteză –, bănuind că îi sunt ori i-au fost interceptate comunicațiile, persoana are posibilitatea de a sesiza instanțele, acestea având competență chiar dacă subiectul interceptării nu a fost informat despre această măsură (Kennedy, citată anterior, pct. 167).

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că „*Interceptarea convorbirilor telefonice reprezintă o ingerință a autorităților publice în dreptul la viață privată și corespondență, care va încălca art. 8 parag. 2 din Convenția europeană dacă nu este conformă prevederilor legale, nu are unul dintre scopurile prevăzute în art. 8 parag. 2 și nu este necesară într-o societate democratică pentru a atinge acest scop*”¹⁰.

¹⁰ Cauza Valenzuela Contreras c. Spaniei, Hotărârea din 30 iulie 1998, în N. Volonciu, A. Barbu, op. cit., p. 131.

În concluzie, în opinia noastră, prevederile art. 142 alin. (1) din C.proc.pen., astfel cum au fost modificate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 raportat la art. 13 din Legea nr. 14/1992, cu modificările și completările ulterioare, așa cum a fost modificat prin art.IV pct.2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016, aduc atingere dreptului la viața intimă, familială și privată, încălcându-se astfel art.26 din Constituție.

Față de cele de mai sus, Avocatul Poporului apreciază că argumentele invocate susțin neconstituționalitatea prevederilor *Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal (Pl-x nr. 250/2016)* și solicită Curții Constituționale pronunțarea unei decizii de admitere a obiecției de neconstituționalitate astfel cum a fost invocată.

AVOCATUL POPORULUI

RENAME WEBER

